AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐԸ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 425, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տարի. 6. ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 ոսկի
Տնօրէն-Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԳԱՅ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1931 10
ՉԵՌՔԷ ZUSC 3.50 Ս.Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները ետ չեն վերադարձուիր | Թիւ 86 (531)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՆՈՅԵՄԲԵՐ ՏԱՄՆԵՒՄԷԿ

Մարդկային կեանքի գոյութենէն ի վեր, ոչ մէկ օր, ոչ մէկ թուական, տպահովաբար նոյն արիւնոտ յիշատակները չի արթնցներ մարդոց մտքին մէջ՝ ինչոր կ'արթնցնէ Նոյեմբեր տասնեմէկը՝ համաշխարհային պատերազմի վերջաւորութեան օրը։

Վաղը դաշնակից բոլոր ազգերը պիտի տօնեն այդ օրը։ Ուրիշներ պիտի սեղմեն իրենց բռունցքները՝ յիշելով անցեալի իրենց պարտութիւնը։ Փոքր ու անիրաւուած ժողովուրդները անգամ մըն ալ անէծք պիտի կարդան բոլոր խոստմնագրուժներուն, որոնք իրենցմէ արիւն քամեցին՝ լուսաւոր հորիզոններ ցոյց տալով, որպէսզի յետագային այրեն փրկութեան բոլոր կամուրջները անոնց քայլերուն առջև։ Յաղթական թէ պարտեալ, պատասխանատու թէ ոչ պատերազմին, ծանր մղձաւանջով մըն է որ կը դիմաւորեն այս թուականը, որովհետև ուրիշ ոչ մէկ օր չիկայ որու ընթացքին մարդիկ ու ազգեր յիշէին իրենց անչափելի կորուստները։ Ապահովաբար օր մը, մարդկութիւնը երբ ազատի սպանելու և աւերելու մոլուցքէն, այս անգամ տօնի օր նշանակէ պատերազմի սկզբնաւորութեան թուականը, յատուկենապէս յիշեցնելու համար զալիք սերունդներուն իրենց հայրերու գազանային բնազդները։

Թուականական «փոքրիկ հաշիւ մը» մարդկային գանկերու և յօշոտուած միսերու վրայ՝ բաւական է արդէն սպառելու մեր խօսքերուն հիմնաւորումը։ Չհաշուած միլիոնները, որոնցմով կարելի էր բովանդակ տիեզերքը երկրաւոր դրախտի վերածել, մարդկային կորուստները կը հաշուին մօտաւորապէս տասն և վեց միլիոնի։ Այս թիւէն պակաս չեն նաև հաշմանդամները, որոնք իբր կենդանի խորհրդանշաններ պատերամարտին՝ քարշ կուտան իրենց ասանձելի կեանքը երկրէ երկիր։

Մարդկային ուժի և աշխատանքի այս զարհուրելի կորուստները պատճառող պատերազմը մէկ օրէն միւսը չէր որ պատրաստուեցաւ։ Միամտութիւն է կարծել, որ Սերպ յախուռն ուլտիմատումի մը գնդակը՝ արձակուած Աւստրիոյ արհիդուքս Ֆրանսուա Ֆէրտինանտի վրայ, 1914 Յունիս 28ին՝ Սառաեվօի մէջ, միակ պատճառը հանդիսանար մեծ սպանդին։ Եւ կամ նոյն թուականին Աւստրիոյ վարչապետ՝ Կոմս Պերխթոլտի պատերազմասէր հակումները և Սերպիոյ տուած վերջնագիրը հանդիսանային միակ պատասխանատուները փոթորիկի պայթումին։ Ճիշդ է, կայսերական տուն մը՝ բռնուած զինապաշտական տենչէն կ'ուզեր մարդկային միսով յագեցնել իր դինուորական հանճարը, և սակայն կէս դարէ ի վեր արդէն ազգերը տենդայոյզ պատրաստութեան մէջ էին յօշոտելու գիրաբ։ Եւ երբ պատրաստութիւնները վերջացած են, դժուար չէ պատրուակ գտնել և կամ ի հարկին ստեղծել, ապագային ժողովուրդներու աչքին իբր պատասխանատու այդ խրտուիլակները ցցելու համար։

Բայց պատերազմի աւերները մեր կարգ յիշատակութեամբ չեն վերջանար, թերևս անոնք կը նսեմանան այն աղէտին առջև՝ որ ստեղծուեցաւ մարդոց հոգիներուն մէջ պատերազմէն յետոյ, բարքերու, հասկացողութիւններու այն անաւոր անկումով՝ որուն մէջ թաւալեցաւ աշխարհը վերջին տասներեք տարիներու ընթացքին։ Իսկ տնտեսական տագնապը իր ծաւալուն ու աննախընթաց չափերը դարձեալ կը պարտի ընդհանուր պատերազմին։ Եւ ինչպէս կ'ըսէ նման պարագաներուն մեր ժողովուրդը՝ աշխարհի վէգն է խախտած ու կը քալէ ամէն մարդի վրայ կաղնիկաղ ու ցաւագար գալարումներով։

Ներկայիս առաջացած է տեսակ մը մարդ, որ իր խառնուածքով շատ քիչ նմանութեան դեր ունի նախապատերազմեան մարդուն հետ։ Անչափելի եսասիրութիւնը ոչ միայն ազգերու՝ այլև անհատներու մէջև ստեղծած է կասկածի մթնոլորտ մը՝ որ ամէն ժամ կը թունաւորէ մեր շնչած օդը։ Ու ինչպէս կ'ըսէ Էրիխ Ռէմարք՝ «Արևմտեան Ճակատի ստուեր» ծանր հեղինակը՝ իր նոր «Նեաքը» գրքին մէջ՝ Վիլլեի բերնով՝ «Կը կարծէ՞ք, թէ կարելի էր չորս տարի շարունակուող մարդասպանութիւնը խաղաղութիւն կոչուող ողորմելի բառով, ինչպէս թաց պտուղով մը, սրբել վերցնել ուղեղի մէջէն։ Այո՛, մարդկութիւնը դեռ երկար տարիներ պիտի մնայ ենթակայ մեծ պատերազմին պատճառած նիւթական և զգացական աւերումներուն։

Մե՞զ համար այս օրը։ Բայց մենք ունինք առանձին՝ և մեր փառքի և մեր սուգի օրերը՝ ծնած դարձեալ մեծ պատերազմէն։ Այս օրը մեզ կը յիշեցնէ միայն մեր բարեկամներուն դաւերը, որոնց մասին լաւագոյն է լռել հրապարակաւ բայց խօսիլ մեր հոգիներուն հետ, հաշուի նստիլ մեր անցեալի քայլերուն հետ և ապագային աւելի զգաստ ըլալ աւելի թանդ արժեցնելու համար ցեղին արիւնը։

Եւ որքան որ աշխարհը շատոնց է մոռցած մեզ, ու պէտք ալ չունի մեր դափնիին ու արցունքին, այնուամենայնիւ արժան է որ մենք ալ սեփական կսկիծը սեղմած մեր կուրծքին՝ վայրկեանի մը մարդասիրութիւնը ուենենք խոնարհուելու միլիոնաւոր մեռեալներու յիշատակին առջև, որոնք զիրար ըզքտեցին ռազմի դաշտերուն վրայ։

ԼՈՒԻԹԵՐ

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՊՍԱԿԻ ՍՈՒՐԲ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Այս վերջը որ ընդհանուր է գրեթէ մեր բոլոր գաղութներուն մէջ, ունի իր բազմազան պատճառները։ Թէ՛ ներքին և թէ արտաքին և արժանի է մեր ազգային և եկեղեցական ղեկավարներու մասնաւոր ուշադրութեան։ Վերջին տասնամեակներու խորունկ ուշադրութեան։ Վերջին տասնամեակներու ընթացքին, մեր ազգին ենթարկուած անաւոր աղէտը հիմնովին քայքայեց մեր ընտանեկան բարոյական ու հոգևոր կեանքը։ Դարերու ընթացքին, հայը միշտ ենթարկուեցաւ անաւոր աղէտներու։ բարբարոս ու հրէշային կիրքերու առջև հայը կոտորուեցաւ անխնայօրէն։ այդ մասնակի կամ համատարած կոտորածներուն մէջ մասնաւոր ծրագիր մը երբեք գոյութիւն չունեցաւ։ Հայը ջարդուեցաւ հայուն ազատական զգացումներուն դէմ պատուար մը դնելու տղայական մտադրութեամբ։ Հայը ջարդուեցաւ ոչիրելու համար անոր ինչքերուն և աւարի տալու անոր հարստութիւնը։ Բայց 1915ի ընդհանուր տարագրութեան և անոր հետևանք՝ զարհուրելի կոտորածներու ծրագիրը բոլորովին նոր, մտածուած, կազմակերպուած մասնաւոր քաղաքականութիւն մը կը պարունակէր իր մէջ, դիւային ու ժոխային ծրագիր մը, որուն տակ հայը տեսաւ մինչև այդ իր չտեսած ահաւոր հարուածը։ Վայրկենական տպաւորութեան մը տակ յղացուած ու նոյնհետայն գործադրութեան դրուած բնաջնջումի միջոց մը չէր այն։ Հայուն կէսը պէտք էր կոտորուէր, անմարդկային ամէնէն սոսկալի եղանակներով, մնացածին կէսը պէտք էր խլամանար, ընդհանրապէս մանուկներն ու պատանիները, իսկ այս երկու զարհուրելի աղէտներէն ողջ մնացողներն ալ ատիճանական կերպով պիտի կոտորուէին, ենթարկուելով ֆիզիքական ու բարոյական ախտերու։ Եւ կը հաստատուի որ 1918ի աշնան անմեկնելի Զինադադարը եթէ յանկարծ չկնքուէր, Պաղեստինի, Սիւրիոյ, Միջագետքի և ներքին գաւառներու մեր վերապրող Հայութեան Ոչոյլը իսկ պիտի չմնար։ Նախընթացեալ կարելի է կոչել այն բարիքը որով հայութեան ապագային տեսակէտով ողջ մնացող զանգուածներ, հոգ չէ թէ յետին թշուառութեան մէջ, վայելեցին հոգատար պետութեանց պաշտպանութիւնը։

Կանխեցի վերև բսելու թէ 1915-1918 տարիներուն պատճառած աղէտներէն ողջ մնացողներ, ըստ մասնաւոր դիւային ծրագրի գործադրուած պիտի ըլլային ֆիզիքական և բարոյական ախտերու։ Պարզ հետաքրքրութիւնը, բաւական պիտի ըլլայ մեր ուշադրութիւնը ապացուցանելու։ Վերջին տասներկու տարուան մէջ, հազարաւոր թոքախտաւորներ, ջղաբար և մտային տկարներ ու խելագարներ ունեցանք, ամէն տեղ, փոքր անմիջական հեռանք տարագրութեան, անօթութեան, կլիմայի և ջուրի փոփոխութեան, և իմաստաւորի սիներ ու տարիներ տնող բանտարկութեան, ծեծի, սպառնալիքի և բնականաբար ասոնց հետևանք սարսափի ու վախի։ Բարեբախտաբար հիմնուեցան ամէն տեղ հայ եւ օտար որբանոցներ, հիւանդանոց ու պատսպարաններ, այլապէս՝ մնէն ազատելէն վերջ մեռնողներուն թիւը չատ աւելի զարհուրելի պիտի ըլլար։

Այս ֆիզիքական մահուան՝ նեռ կորուստին դէմ արեց ու կը տիրէ տակաւին, այնքան ցաւագիտորէն բարոյական մահը մեր հասարակութեան։ Այդ բարոյական մահը մեր ընտանեկան յարկերուն տակ յառաջ կուգայ։ Ծնո՛ղնդն ալ հոն է, մա՛հն ալ հոն տեղի կ'ունենայ, ամ աւելի ազեալալի մահ մը քան խաղաղ բարձի վրայ տեսնուած մահը։

Կոտորածէ ու հալածարակ հիւանդութիւններէ, մերկութենէ եւ թշուառութենէ երբեք չվախցող հայը, այժմ կը սարսափի այս բարոյական մահուան, այս ընտանեկան յարկերու քայքայման առջև, և հո՛ն կը տեսնէ իրական աղէտը։

Մեր ներկայ ուրուագիծ ուսումնասիրութեան նպատակը պիտի ըլլայ ցոյց տալ, մի առ մի, թէ սկիզբէն մինչև այսօր, ի՛նչ գլխաւոր օրէնքներ գծուած կան, և թէ անոնցմէ որո՞նք դեռ, այսօր, կը բերեն ծառայել մեր ամուսնական խնդրոց մէջ իբր ուղեցոյց և թէ ի՞նչ անսիջական միջոցներ կան, գէթ մասամբ մեղմելու համար ընտանեկան յարկերու տակ ծածկուած, ու շատ անգամ ինքզինքը չմատնող, բայց որ ըստ օրէ հիւծող ադէտները։ Կը խոստովանիմ որ չափազանց պատասխանատու, չափազանց լայն ու դժուարին պարտականութիւն մըն է՝ որուն պիտի ձեռնարկենք, նկատի ունենալով մանաւանդ որ մեր ապրած ու գործած ներկայ միջավայրին մէջ, որ Հայէպն է, չունինք տարախտաբար ոչ ազգային, հանրային կամ պետական մատենադարան, մեր նիւթին յատուկ անհրաժեշտ աղբիւրները հո՛ն գտնելու։ Կը յուսանք որ մեր ընթերցողները պիտի գնահատեն այս պարագան ու ներողամիտ աչքով ու սրտով պիտի վերաբերուին մեր ներկայ ուսումնասիրութեան։ Իբր հնուց ի վեր քաղաքակիրթ ազգ ամուսնական-ընտանեկան կեանքը խորապէս ազդած է նոյն այդ տոհմային և ինքնուրոյն հայ քաղաքակրթութեան վրայ։ բնական է, ա՛յս իսկ հիմամբ, հայը ունեցած ըլլայ վաղուց ի վեր, ամուսնական օրէնքներ, որոնցմով ներդաշնակաւորուէր հայուն ընտանեկան ու բարոյական կենցաղը։

Ամուսնութեան կամ Պսակի Ս. խորհուրդի վերաբերեալ Հայաստանեայց Եկեղեցին ունի օրինադրութեանց ամբողջական շարք մը, որ դժբախտաբար գրեթէ մոռացուած է այսօր։ Նման օրէնքներու և կանոնագրութեանց խղճամտի բաղդատակաը ընող օտար եկեղեցականներ և աշխարհիկ հմուտ բանասէրներ, հիացած են մեր եկեղեցական կանոնագրութեանց և ամուսնական սահմանադրութեանց վրայ։ Ազգային և օտար ընդհանուր հասոզում մը եղաւ այն պայծառ արտայայտութիւնը՝ թէ հայ ազգը դարերէ ի վեր պահպանող ամենամեծ ազգակը եղած է իր Մայրենի Եկեղեցին։ իմ խղճմտանքս կը հրաժայէ ինձ ըսելու՝ որ այդ նահատակ ու փոքրաթուած Եկեղեցին ինչ թանկագին ծառայութիւն որ ունեցաւ Հայ լեզուի, հայ գրականութեան և հայ գեղարուեստի պահպանութեան տեսակէտով, չատ աւելի և նախախնամական ըլլալու աստիճան ծառայեց նաև հայը հարազատ հայ պահելու, իր տունը, և իր օճախին մէջ, իր առանդութեանց ու իր ընտանեկան սրբութեանց մէջ եւ որքան ատեն որ հայը մնաց իր հայրերուն սեփական հողին վրայ, նոյն իսկ ամէնէն սարսափելի ռէժիմներու տակ, ան երբեք չտեսաւ քայքայումը իր ընտանեկան սրբութեան հանդէպ տածած մեծ դաղափարին, որովհետև Հայաստանեայց Եկեղեցին, մեր ազգային միակ խղճմտանքը, պահապան հրեշտակի մը և պարտաճանաչ դիների մը պէս, կանգնեցաւ ամէն հայու, չինական թէ քաղաքացի, հարուստ թէ աղքատ, տանը կամ հիւղակին դռան առջև, ու երբե՛ք չթոյլատրեց որ տարամուտ, մնոտի, ա զգաստ ու անաքանչ զաղափար ու սովորութիւններ մտնեն Հայ Տունէն ներս։ Ո՛չ, և պատիւ մեր հայ ազգին, պէտք է հպարտութեամբ խոստովանիլ, որ ան, իր հայրենի հողին վրայ, նոյն իսկ դարերէ ի վեր իրեն համար հայրենիք ու ապաստան ըրած մօտաւոր կամ հեռաւոր գաղութներու վրայ, չնորհիւ հայ եկեղեցւոյ ներքին ամուր կազմակերպութեանց և հսկողական խիստ բայց ազնիւ ու արդար միջոցներու, պահեց մինչև 1915ի աղէտալի տարին իր ընտանեկան առողջ ու հաստատուն կազմը, ինչպէս Մուշի և Վանայ, այնպէս ալ Պոլսոյ, Թիֆլիզի և Եդիպտոսի ու Զուզայի մէջ։ 1915ի աղէտը հաշուի մէջ չէր դժբախտաբար. ամէնուս յայտնի է մեր ազգային, ընտանեկան, մեր կրթական ու ընկերային ներկայ վիճակը։ Այս վիճակը, պէտք կա՛յ երկբայելու որ անխուսափելի էր, եւ կրնար չա՛ս աւելի ծանր հեռանքներ ունենալ ու անհետացնել այս ազնուական ու ազանդաւոր ցեղը անյուսութեան և լքումի ծանրութեան տակ։

Այն պայծառ և իրական մեծ դերը զոր ունեցաւ Հայաստանեայց Եկեղեցին, հայ ժողովրդեան ընտանեկան կեանքին և անոր անվթար պահպանութեան մէջ, կա՛յ այսօր ալ, ո՛չ թէ, աւա՜ղ, երբեմնի իր չքեղութեան մէջ, այլ ցնցոտիներ հագած, բայց միշտ իր պարտաւորութեանց գիտակ։ Այդ հնաւուրց Մայրը պէտք է հսկէ դեռ, հին բարի օրերու իր նախանձովը, հայ ամէն ընտանիքի դրան ժամ, ըլլայ ան ճոխ ապարանք մը, կամ եղէգէ հիւսուած ու սև ցեխով ամրցուած ողբալի հիւղակ մը։

Հայաստանեայց Եկեղեցին այդ ազնիւ եւ անյեսանգելի պարտականութիւնը, պահակի իր սրբազան և արի դերը կրնայ կատարել միայն իր այն օրէնք և կանոնագրութիւններովը՝ որոնք փոքրուած են, դարերէ ի վեր, բազում քընութենէ անցած և յաջող արդիւնք ու կիրարկումներ ցոյց տուած։

Ամուսնութեան և Ս. Պսակի Խորհուրդին նուիրուած ներկայ մեր հատուած աշխատութեան մէջ, պիտի ջանանք, որքան որ կարելի է, տալ նաև մեր հին ամուսնական կանոնագրութեանց գլխաւորները, զանոնք համեմատելով քրիստոնեայ այլ հասարակութեանց հետ։

Հալէպ *ԱՐՏԱՒԱԶԴ ԵՊՍԿ.*

(2) (Շար.)

ԱՆՏԻՊ ՊԱՏԱՌԻԿՆԵՐ

Ա՜հ պաւանեկութեան օրե՛ր.

Ոչի՛նչ այնքան տարօրեն պայծառ եր, քան թէ այն փոքրիկ կոյսը... իր սիրոը տակաւին Մայիսի վարդ մըն եր միայն։ Իսկ իմս՝ լեռներու աղբիւրի մը յուսակութիւնն ուներ։

Օր մը, ես իրեն ըսի, ես ցած իր ականջին. «Կը տեսնե՞ս, արցունքներ կան աչքերուս մէջ, ինչո՞ւ»։

Անիկա պատասխանեց. «Ես ալ նոյնպես, ինչո՞ւ»։

Անոնուն նոճիի մը տակ եր։

Ա՜հ պաւանութեան օրեր։

* * *

Որպէս վեհ տղայ մը,

Տժգունա՞ծ վերջալոյսին, անուանսիկ նոճին կ'սպասեմ Տէ՛ր...

Ո՞վ պիտի գայ, չեմ գիտեր,

Որո՞ւ համար, որո՞ւ, ո՛վ Տէ՛ր, կուլամ այսպէս, մանաւանդ այս տրով, ակնարկս սեւեռած քու ցուրտ երկնքիդ...։

* * *

Կարծես թէ երկինքը արիւնոտ ծուցիկներ կը քաշէ...

Հողին խիղճը արթնցած՝ իր առաւօտեան աղօթքը կ'ընէ սա հեռաւոր կոչնակին բերնով.

Այդն է...

Զեռնս դրած եմ տրեսս վրայ ու ճակատս յանձնած փոքրիկին։

Կը խլեմ, ես տակաւին դալկագեմ հիւանդն եմ։ Բայց ճառագայթը կը հասնի։

ՄԱՏԹԷՈՍ ՉԱՐԻՖԵԱՆ

1921

զաթար ու սովորութիւններ մտնեն Հայ Տունէն ներս։ Ո՜, և պատիւ մեր հայ ազգին, պէտք է հպարտութեամբ խոստովանիլ, որ ան, իր հայրենի հողին վրայ, նոյն իսկ դարերէ ի վեր իրեն համար հայրենիք ու ապաստան ըրած մօտաւոր կամ հեռաւոր գաղութներու վրայ, չնորհիւ հայ եկեղեցւոյ ներքին ամուր կազմակերպութեանց և հսկողական խիստ բայց ազնիւ ու արդար միջոցներու, պահեց մինչեւ 1915ի աղէտալի տարին իր ընտանեկան առողջ ու հաստատուն կազմը, ինչպէս Մուշի և Վանայ, այնպէս ալ Պոլսոյ, Թիֆլիզի և Եդիպտոսի ու Զուզայի մէջ։ 1915ի աղէտը հաշուի մէջ չէր դժբախտաբար. ամէնուս յայտնի է մեր ազգային, ընտանեկան, մեր կրթական ու ընկերային ներկայ վիճակը։ Այս վիճակը, պէտք կա՛յ երկբայելու որ անխուսափելի էր, եւ կրնար չա՛ս աւելի ծանր հեռանքներ ունենալ ու անհետացնել այս ազնուական ու ազանդաւոր ցեղը անյուսութեան և լքումի ծանրութեան տակ։

Այն պայծառ և իրական մեծ դերը զոր ունեցաւ Հայաստանեայց Եկեղեցին, հայ ժողովրդեան ընտանեկան կեանքին և անոր անվթար պահպանութեան մէջ, կա՛յ այսօր ալ, ո՛չ թէ, աւա՜ղ, երբեմնի իր չքեղութեան մէջ, այլ ցնցոտիներ հագած, բայց միշտ իր պարտաւորութեանց գիտակ։ Այդ հնաւուրց Մայրը պէտք է հսկէ դեռ, հին բարի օրերու իր նախանձովը, հայ ամէն ընտանիքի դրան ժամ, ըլլայ ան ճոխ ապարանք մը, կամ եղէգէ հիւսուած ու սև ցեխով ամրցուած ողբալի հիւղակ մը։

Հայաստանեայց Եկեղեցին այդ ազնիւ եւ անյեսանգելի պարտականութիւնը, պահակի իր սրբազան և արի դերը կրնայ կատարել միայն իր այն օրէնք և կանոնագրութիւններովը՝ որոնք փոքրուած են, դարերէ ի վեր, բազում քընութենէ անցած և յաջող արդիւնք ու կիրարկումներ ցոյց տուած։

Ամուսնութեան և Ս. Պսակի Խորհուրդին նուիրուած ներկայ մեր հատուած աշխատութեան մէջ, պիտի ջանանք, որքան որ կարելի է, տալ նաև մեր հին ամուսնական կանոնագրութեանց գլխաւորները, զանոնք համեմատելով քրիստոնեայ այլ հասարակութեանց հետ։

Հալէպ ԱՐՏԱՒԱԶԴ ԵՊՍԿ.

(Շար.)

ԱԶԳԵՐՈՒ ԼԻԿԱՆ ԵՒ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Գրեց՝ Ա. ԽԱՏԻՍԵԱՆ

Ազգերու Լիկան վերջին նստաշրջանին մէջ ի թիւս ուրիշ հարցերու քննութեան դրած էր և հայ ազգերու գաղթականներու խնդիրը։

Ինչպէս յայտնի է, Նանսէնի մահէն ետք, հայ գաղթականներու գործը, որուն համար գոյութիւն ունեցող թէ՛ քաղաքական և թէ՛ բարեգործական կազմակերպութիւնները կը գտնուէին իր հսկողութեան ներքև, բաժնուեցաւ Ազգերու Լիկայի քարտուղարութեան և Միջազգային յատուկ «օֆիս»ի մը միջև։ Առաջինը ստանձնեց այդ գործին քաղաքական մասը, իսկ բարեգործական մասը մնաց յատուկ օֆիսին, որուն նախագահը գուլիերիացի փրոֆէսէօր Հուբերն է, Հաագայի դատարանի նախկին նախագահը։

Այս տարուայ Օգոստոսին Ժընեւի մէջ տեղի ունեցաւ 14 պետութիւններու խորհրդաժողով մը, որոնց սահմաններուն մէջ կը բնակի գաղթականութիւնը։ Խորհրդաժողովի զբաղմունքի գլխաւոր առարկան գաղթականութեան վերաբերող հարցեր էին անոնց կենցաղին, իրաւունքներուն և կարիքներուն բաւարարութիւն տալու հոգերը։ Որպէս մասնակցողներ Խորհրդաժողովին կը մասնակցէինք՝ Հայերու կողմէ՝ ես, իսկ Ռուսերու կողմէ՝ անուանի բարեսիրաբան Ռուբինչդէյնը։

Խորհրդաժողովը լսեց «օֆիս»ի զեկոյցը իր գործունէութեան մասին, որուն առաջարկները պիտի ենթարկուին Ազգերու Լիկայի ընդհանուր ժողովի հաստատման։

Խորհրդաժողովը զբաղեցաւ հետաքրքիր հարցերով.— Որքա՞ն ժամանակ պիտի տևէ «օֆիս»ի գոյութիւնը և ի՞նչ նոր պիւտճէր կան իր գործունէութիւնը շարունակելու համար։

Քննութեան ատեն խորհրդաժողովը կ'աշխատէր նկատի առնել Ազգերու Լիկայի ընդհանուր ժողովին այն որոշումը, թէ 14 տարուայ ընթացքին գաղթականական հարցը որպէս այդպիսին պէտք է որ լուծուած նկատուի։

Ազգերու Լիկան որոշած է իր պիւտճէին մէջ մեծ կրճատումներ ընել, որովհետև պետութիւնները մէկ կողմէն կը գանգատին ֆինանսական ծանրպէն, միւս կողմէն՝ 1932ի համար 20 միլիոն ֆրանքի նոր ծախքի մը առաջ կը գտնուին զինաթափման համաժողովը կազմակերպելու համար։

Գաղթականական յանձնախմբի ծախքերը, 14 զանազան պետութիւններու մօտ ունեցած իր ներկայացուցիչներով հաւասար է տարեկան 1,5 միլիոն ֆրանքի, մէջը չհաշուած նպաստի յատկացուելիք գումարները, որոնք մեծ մասամբ կը դրամական բարեգործական ընկերութիւններու նուիրատուութիւններէն և Նանսէնեան անձագրերէն։

Բաւական հետաքրքրական էր վէճը «օֆիս»ի գոյութեան երկարացման շուրջը և այն մասին, թէ քանի՞ տարի դեռ գաղթականութիւնը Ազգերու Լիկայի օժանդակութեան կարիքը պիտի զգայ։

Ժողովը սահմանեց 9 տարուայ ժամանակամիջոց մը՝ հաստատելով 1,5 միլիոն ֆրանքի պիւտճէ մը։

Սակայն, կարևոր հարց մը եւս այն է թէ, 9 տարիէն ետքը իրաւական ի՞նչ գրութեան պէտք է ենթարկուին գաղթականները։ Ատոր լաւագոյն պատասխանը կուտայ Ֆրանսայի ներկայացուցիչ, արտաքին գործերու նախարար Բ. Պրիանը, որ կ'առաջարկէ 9 տարիէն ետքը գաղթականներուն շնորհել բոլոր այն իրաւունքները, զորս կը վայելեն իրենց քաղաքացիները, այսինքն՝ ազատ իրաւունք ճամբորդութեան, կրթութեան, աշխատանքի, ապահովագրութեան, եւայլն։ Ուրեմն, առանց հպատակութիւն ընդունելու, գաղթականներուն կը շնորհուին քաղաքացիի լրիւ իրաւունքներ։

Սակայն, ձեւական պատճառաբանութեամբ այս խնդրի քննութիւնը յետաձգուեցաւ մինչև 1932 թուի Յունուարի նստաշրջանը։

«Օֆիս»ի զեկոյցէն պարզուեցաւ գաղթականներու ծանր վիճակը, անոնց կեանքի ցաւոտ բոլոր կողմերը։ Սակայն պէտք է ըսել, որ թէև դանդաղ, բայց աստիճանաբար գաղթականները ձեռք կը բերեն առնէնէն անհրաժեշտ իրաւունքը աշխատանքի և երթևեկութեան։

Զեկոյցը, ընդունուելէն ետքը, մացուեցաւ Ազգերու Լիկայի հանձնաժողովին յանձնախումբին մէջ, որ իր հերթին ընունելով զայն, պիտի ղէպ ընդհանուր ժողովին ի վերջնական հաստատութիւն։ Պակաս զարմանալի է, որ ընդհանուր ժողովը կը հաստատէ զեկոյցը, դիւրացնելով որոշ չափով գաղթականներու զանգուածներու իրաւական վիճակը։

Ինչ կը վերաբերի օգնութեան խնդրին, պէտք է ըսել, որ ամբողջ աշխարհին ուղղուած կոչը ստացած է ընդամենը 20.000 անգլիական ոսկի։ Գլխաւորաբար Սկան տինաւեան երկիրներն են մասնակցած հանգանակութեան։ Ներ Իսթ Բրլիֆի փակումէն ետքը, անգլիական բարեգործական ընկերութիւններն են որ գլխաւորապէս կ'օգնեն հայ գաղթականներուն, մասնաւորապէս Սիւրիական գաղութին, ուր նոր գիւղեր կը կառուցուին։

Աստենամանր վիճակը կ'տպրին Յունաստանի և Պուլկարիոյ գաղթականները։ Որպէս «մասնագէտ» ես առաջարկեցի, որ հայ գաղթականութիւնը ամէնէն առաջ տեղափոխուի Խ. Հայաստան և վճռապէս դէմ արտայայտուեցայ Հիւսիսային Ափրիկէ կամ Հարաւային Ամերիկա տեղափոխելու ծրագրին։

Փոխադրութեան ենթակայ պիտի ըլլան ամէնէն առաջ Յունաստանի և Պուլկարիոյ հայերը, որովհետև անտեսական տագնապը ալ աւելի ծանր է այդ երկիրներու մէջ ու անոնց կառավարութիւնները կը պնդեն հայերու տեղափոխութեան վրայ։

Ամբողջ աշխարհը այսօր այնպէս է մատնուած տնտեսական տագնապի, պետութիւնները այնպէս են զբաղուած իրենց սեփական հոգերով, որ գաղթականներու հարցի այս ձևի նպաստաւոր լուծումը՝ մեզ առանձին բաւարարութիւն բաւարարութիւն պիտի պատճառէ։

ՓԱՍՏԱԲԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԻ ԸՆԴՐՈՒԻԹԻՒՆԵՐԸ

Ինչպես կը յիշեն մեր ընթերցողներ, նախագահ—գաւառապետ Մեքր Տայլոս Մօրի ընտրութեան առթիւ, կանառի խորհուրդի անդամներէն հինգ հոգի, Գասառ Խուրի եւ Ժան Ժալիի առաջնորդութեամբ հրաժարած էին։

Առջի օր, կիրակի, ամսոյս 8ին, փասաբանական կանառի անդամներ ժողովի հրաւիրած էին, կատարելու համար հրաժարուածներու տեղ, խորհուրդի հինգ անդամներու ընտրութիւնը։ Ձայնազատիչ մեծամասնութեամբ կանառի խորհուրդի անդամ ընտրուեցաւ Մեքր Ազիզ էլ Հաշեմ, ստանալով ձայներու երկու երրորդը։ Ընտրուած միւս անդամներն են։ փասաբանները Ժորժ Նազաէբ, Ժորժ Պրտառա, Միշել Թալեմի եւ Սալէյ Լիապեն։

Մեր տնտեսագրութիւնները թերթիս պատասխան Մեքր Հաշեմին եւ իր ընկերներուն, այս յաջողութեան առթիւ։

Ովկիանոսի յատակը թագնուած գանձը

ԻՆՉՊԷ՞Ս ՊԻՏԻ ՀԱՆՈՒԻ ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻՆ

ԼՈՂՈՐԴԻ ՄԸ ՑԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մարդ մը, ովկիանոսներուն յատակը շրջելով մէկ միլիոն անգլիական ոսկի կը փնտռէ։ Մետաղեայ պատսպարանի մը մէջ մտնող այս վախազդեցիկ մարդուն աչխարհի հետ յարաբերութեան միակ կապը ծովու վրայ գտնուող նաւու մը կապուած բարակ թելէ մը կը բաղկանայ։

Ծարդ չտեսնուած լողորդի յատուկ հագուստներ հագնող այս մարդը կը խորասուզուի ծովուն յատակը և կամաց կամաց կ'իջնէ այնքան խորութեան, ուր մինչեւհիմա ոչ մէկ մարդ կրցած էր մտնել։ Եւ այդ խորութեան մէջ ահա մարդը գանձ կը փնտռէ։

Այս մարդուն անունը Պարկէլինն կը կոչուի։ Անոր նպատակն է 1922ին ծովամոյն եղող «Էմիրդ» անուն նաւուն պարունակած մէկ միլիոն անգլիական ոսկին դուրս հանել։

Այս պահուն դիակը կը պառկի 420 մէթր խորութեան մէջ և Գրէտէն 30 մղոն հեռու։ Պարկէլինն այս հեռաւորութեան տանող նաւը «Արդիկլիա» անուն իտալական նաւ մըն է։ Այս նաւուն նաւաստիները ամեն օր Պարկէլինին ովկիանոսին յատակը կիջեցնեն և աչքերնին անկած ջուրերու մութութեան շարունակաբար կ'սպասեն։

Լողորդը նաւէն ովկիանոսի յատակը իջեցնող վինչերը 100 մէթր հեռու կը կենան և այս շարժումը կառավարող մարդը՝ ձիաննի հեռաձայնը ձեռքին 420 մէթր հեռուն գտնուող լողորդին հետ կը տեսակցի։

Պարկէլինին ովկիանոսին մէջ, «Էմիրդ» նաւէն հազիւ քանի մը մէթր հեռու գտնուելով հանդերձ ոչ մէկ բան կը տեսնէ։ Խաւարակուռ մութութիւն մը կը տիրէ հոն։ Վինչերը նորէն կ'սկսին գործել և լողորդը բարձրանալով և իջնելով կ'սկսի յարաբերիլ նաւուն հետ։

— Ո՞ւր է նաւը, ո՞ւր եմ ես։

— 400 մէթր հեռաւորութեան վրայ կը գտնուիք։

Այսքան խորութեան իջնալու և տեսակն ճնշումի դիմադրելու համար լողորդները պէտք է մեռաղէ չինուած հագուստներ հագնին։ Անոնց այս հագուստներու մէջ բրած շարժումները չեն ազդուիր տիրող ճնշումէն։ Միայն թէ լողորդը պէտք է չատ ուշադիր ըլլայ իր շուրջը արգելքի մը չբախելու համար։ որովհետեւ զայն ովկիանոսի վրան գտնուող նաւուն հետ կապող թելը եթէ արգելքի մը անցնի, փրկութիւնը կասկածելի կը դառնայ։

* *

Պարկէլինի օր մը ովկիանոսի յատակը խուզարկութիւններ կատարած միջոցին մէկ միլիոն անգլիական ոսկին պարունակող նաւուն մէջ մտնել յաջողած էր։ Նաւապետի դրամարկղը բանալու համար երբ աչխատանքի լծուած էր, յանկարծ իր շուրջը բանի մը լողալը զգաց։ հասկցաւ որ զինք նաւը կապող թելն է և սկսաւ պոռալ։

— Դաչեցէ՛ք, քաչեցէ՛ք։

Սակայն թելը կը շարունակէ իջնալ։ լողորդը կրկնեց։

— Քաչեցէք, չուտով քաչեցէք։ Վերէն պատասխանեցին։

— կը քաչենք, սկսանք քաչել։

Վերը վինչերը անվերջ կը գործէին և թելը կը քաչէին։ Բայց ծանրութիւն մը չէր զգացուեր ծայրը։ ըսել է լողորդը կապող թելը կոտրած էր։

Վերէն ուրիշ լողորդ մը իջեցնելով Պարկէլինին ազատել ուզեցին, բայց Պարկէլինին աւելի արագ շարժելով կրցած էր կարել իր հագուստներուն կապուած ծանր երկաթը և բարձրանալ ջուրին մակերեսը։ Քիչ վերջ նաւէն 50 մէթր հեռու ջուրին մակերեսը տեսնուեցաւ լողորդը։

«Արդիկլի» նաւուն ծովամոյն եղող «Էմիրդ» նաւը գտնելը դարձեալ մը չուներեցաւ, որովհետեւ եղանակի խստութիւնը այս ձեռնարկի յաջողութեան արգելք կը հանդիսանար։ Լողորդը իր աչխատանքները ժամանակի մը համար դադրեցնելով սկսած էր ուրիշ ծովամոյն եղող նաւու մը հետ զբաղելու։ Այդ նաւն էր «Ֆլորէնս»ը, որ կը պարունակէր մեծաքանակ զինամթերք։ Լողորդը կուզէր հեռու տեղ մը պայթեցնել այդ զինամթերքը։

«Արդիկլի» չդգեցաւը հասկցած էր որ այս գործը դիւրին էր. և այդ համոզումը փարձութեան առաջնորդեց զինք. որովհետև «Արդիկլի»ի նաւուն կողմէ «Ֆլորէնս»ի վրայ արձակուած գնդակները առնոր մէջ գտնուող զինամթերքը ամբողջութեամբ բռնկցուցած էին։ Ոսկալի բոց մը պարուրած էր ամէն կողմ և որու հեւանքով ընկղմած էր նաև «Արդիկլի»ի նաւը։ Անոր մէջ գտնուող 12 նաւաստիներէն ոչ մէկը կրցած է ազատել։

Այս բոլորը սակայն չկրցան արգիլել «Էմիրդ» նաւու մէկ միլիոն ոսկին գտնելու յոյսերը։ Ընդհակառակը նորէն «Արդիկլի»ի անունով նաւ մը չինուելով գործը շարունակեց։

Անցած ամսուան ընթացքին նոր «Արդիկլի»ին չատ յաջող տարաւ իր գործերը. ուժերով ժաքրեց «Էմիրդ»ի չորս կողմը գտնուող արգելքները և յաջեցաւ ոսկիները պարունակող դրամարկղին։ Անկէ վերջ աչխատեցան գտնել դրամարկղին դուռը և վերջին չաթաթներ արդէն յաջողած են անոր ալ։ Եթէ օրերը քիչ մը թոյլատու գտնուին պէտք է կառարուած իրողութիւն նկատել մէկ միլիոն անգլիական ոսկիի հանուիլը։

ԻՆՔՆԱՏԻՊ ԿՏԱԿ ՄԸ

Բէնթլի քաղաքէն հարուստ Ամերիկացի մը՝ Սըր Ճոն Էտուըրտ Պէնէթ իր մահուան նախօրեակին իր ժառանգորդներուն ղրկած է ֆոնօկրաֆի փլաք մը որուն կցեր է հեւանալ պարունակութեամբ նամակ մը։

«Այս փլաքը կը պարբակէ իմ վերջին կոչս. զայն իբրև կառանչէք ձեզի նուիրած ֆոնօկրաֆի գործիքին վրայ դնելով դարձուցէք»։

Ժառանգորդները յուզուեցան և քիչ մը ալ մտատանջուեցան եւ այսուամենայնիւ փութացին համակերպիլ կամակատարի վերջին կամքին։ Փլաքը՝ որ սքանչելի կերպով արձանագրած էր հանգուցեալի ձայնը արտայայտուեցաւ հեւանալ կերպով։

«Նկատելով որ ամէնքնիդ ալ ապերախտ էք, ձեր իւրաքանչիւրին կը կտակեմ ասլար մը. հարստութեանս մնացեալ մասը կը թողում աղքատներուն»։

Բնական է որ զրկեալ ժառանգորդները դատարաններու մատ վիճեցին սոյն կտակի վաւերականութիւնը. անոնք կը պնդեն թէ կրտակ մը որ չէ գրուած վաւերական չէ։

Տեսնենք դատաւորները ինչպէ՞ս պիտի վճռեն նախընթաց մը չունեցող սոյն խնդիրը։

ՀՆԱԳԱՐԵԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՄԸ

Որ 12 Հազար Բնակչութիւն Ունի

ՍԱՆ – ՄԱՐԻՆՈ

Աքանտինեանցի լրագրող մը, որ վերջերս հաճելի ճամբորդութիւն մը բրած է Սան-Մարինոյի փոքրիկ հանրապետութեան մէջ, հետեւեալ չահեկան տեղեկութիւնները կուտայ հանրապետութեան անցեալ և ներկայ կեանքին, սովորութիւններուն և բարքերուն վրայ։

Հոկտեմբեր մէկը, կը գրէ լրագրողը, եթէ սովորական օր մը չէ բոլոր երկիրներու համար, Սան-Մարինոյի փոքրիկ հանրապետութեան համար այդպէս չէ։ Այդ օրը պետութեան խնամակալներու փոփոխութեան օրն է։ Ուշադրութիւն ըրէք, ոչ թէ մէկ այլ երկու խնամակալներ, որոնք պետութեան գործերը վարելու պաչտօն ունին։ Հոկտեմբեր մէկին չափ մեծ նշանակութիւն ունի նաև Ապրիլ մէկը, որովհետեւ Սան-Մարինո տարուան մէջ երկու անգամ կը փոխէ խնամակալները, որոնք 6 ամսուան համար գործի գլուխ կը բերուին։ Տասը տարուան մէջ 40 խնամակալ ուրեմն։

Եւ որովհետև, մինչև երեք ամսի ընտրելի չկրնար ըլլալ գործէ քաչուած խնամակալ մը, փոքրիկ Հանրապետութեան 12 հազար բնակիչներէն իւրաքանչիւրը միչտ կրնայ յուսալ որ տակաւին չմեռած, պիտի արժանանայ խնամակալ ըլլալու պատիւին։

Ընտրութիւնը և գահընկեցութիւնը այնքան մեծ հանդիսաւորութեամբ և ցոյցերով տեղի կ'ունենան՝ որ Սան-Մարինո այս տեսակէտով, նախանձելու պատճառներ չունի աչխարհի էն զօրաւոր հանրապետութիւններուն։

Կ'արժէ քանի մը բառով ներկայացնել այս հանրապետութիւնը։

ԱՐԾԻՒՆԵՐՈՒ ԲՈՑՆ ՄԸ

Սան-Մարինո կը գտնուի Իտալիոյ մէջ, շրջապատուած Ապենինեան լեռներով, Ռիմինի քաղաքէն 17 քիլոմէթր հեռաւորութեան վրայ։ Մոնաքոյի գըքսութեան և Մնօրրի հանրապետութեան հետ։

Եւրոպայի էն փոքրիկ պետութիւններէն մին ըլլալու փառքը ունի։ Իր սահմանները՝ հիւսիսէն հարաւ 13, իսկ արեւելքէն արեւմուտք 8 քիլոմէթր երկարութիւն ունին։ Պետութեան կեդրոնին վրայ տեղբռնած է Թիթանօս բարձրակատարը, իր երեք գագաթներով։ Աչխարհի վրայ այսքան գեղեցիկ բրնակարան ունեցող մայրաքաղաքքիչ կը գտնուի։ Արձիւներու բոյն տեսակ մը, 750 մէթր բարձր ծովու մակերեսէն։ Արեւչատ օրերուն։ տեսարանը կերկարի մինչև Ատրիական ծովու կապոյտ ալիքները, զմայլելի պատկերանգեսի ականերտես ընելով այցելուները։

Սան-Մարինո քաղաքը 2000 բնակիչ կը հաչուէ։ Կասկածէ դուրս է որ հին դարերուն այս անուանի եղած է։ Սան-Մարինո և իր բնակիչները երկար և փառապանծ անցեալ մը ունեցած են։ Առասպելներու համաձայն — որոնք իբրև ճշմարտութիւն կը դաւանին այս փոքրիկ հանրապետութեան բնակիչները — քաղաքը չինուած է Քրիստոսէ յետոյ 700 տարիին, տալմացիացի եկեղեցականէ մը. Մարինիսի կողմէ։ Քանի մը բարեկամներով, Թիթանօս լեռը ապատանելով, կը կազմէ փոքրիկ գաղութ մը։ Պատմութիւնը կը հաստատէ որ 800ին Սան-Մարինիոյի հանրապետութիւնը գոյութիւն ունէր։ Այդ չրջանին այս մանրանկար հանմապետութիւնը կը պարփակէր միայն Թիթանօ լեռը։ 1400ական թուականներուն է որ սահմանները ընդարձակուած են։

Դարերու ընթացքին, չնորհիւ իր հեռատես քաղաքականութեան, Սան Մարինո յաչողած է պահել իր ազատութիւնը։

Լիպերթա բառը, այսօր ալ, այս երկրին միակ նչանաբանն է, նչանաբան մը՝ որուն կարելի է հանդիպիլ ամենուրեք, գրուած պատերու վրայ, գրոչմուած նամակագրոչմներու, դրամներու քարթ փոսթալներու վրայ։ Բոլոր երգերուն մէջ լիպերթա բառը միչտ իր տեղը ունի։ Ազատութենէն վերջ, Սան-Մարինո մեծ հիացում ունի մեծ մարդերու։ և մասնաւորապէս մեծ դիւանագէտներու և մեծ պատերազմիկներու համար։ Նափոլէոն և Կարիպալտի ասոուածներու պէս կը պաչտուին և Պ. Մուսոլինի ալ կ'սկսի իր տեղը գրաւել։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿԻՐԸ

Սան-Մարինո երթալու համար, պէտք է առնել Միլան-Ֆլորենցը երկաթուղագիծը, մինչև Ռիմինի։ Ասկէ մինչև հանրապետութեան մայրաքաղաքը, կարելի է երթալ մարդատար ինքնաչարժով, ճամբորդութիւնը կը տեւէ ժամ մը։

Մայրաքաղաքը ունի միայն մէկ հիւրանոց, Թիթան, որ կը գտնուի Փիազէթթա տէլ Թիթանո հրապարակին վրայ։ Հիւրանոցը հրաչալի է։ Սենեակները զարդարուած են կարծես իչխաններու համար։ Օտարականի մը այցելութիւնը մեծ դէպք կը նկատուի։ Բոլորը հազար կտոր կ'ըլլան այցելուն գոհ ձգելու համար։

ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՓՈԽԱՆՑՈՒՄԸ

Հոկտեմբեր մէկին արևաչատ օր էր։ Երկու նոր խնամակալներու գահակալութեան տօնախմբութիւնը սկսած էր առաւուան ժամը 10ին։ Սան-Մարինիոյի ազգային քայլերգը հնչեցնելով, զինուորական նրաւագախումբեր փողոցներու մէջ կը թափառէին։ Մայրաքաղաքին բոլոր աղաները սև չաչիկ կը կրէին, ինչ որ ցոյց կուտար ֆաչիզմի ազդեցութիւնը։ Զափահաններ նմանապէս, կը կրէին ֆաչիստ պատուանչաններ իրենց թևերուն կամ կրկնոցներուն վրայ։ Կարելի է ըսել որ քաղաքին՝ ամբողջ բնակչութիւնը հաւաքուած էր կառավարական պալատին հրապարակին վրայ, ուր կը բարձրանայ Ազատութեան չատարաձուռին գեղեցիկ մէկ յուչարձանը։

Սան-Մարինիոյի պահակախումբը, չքեղ ու պերճ հագուստներ հագած դիրք բռնած է հրապարակին վրայ։ զօրավարի մը հրամանի տակ։ Պալատին մէջ Պետական Խորհուրդի ներկայութեան, խնամակալները փոխանցում կ'ընեն իրենց յաչորդներուն։ Այս առանձին ծիսակատարութենէն յետոյ, պաշտօնական զեկոյց մը որ կը հաղորդէ կառավարութեան փոփոխութիւնը։ Ընթերցումէն յետոյ, երկու նախկին խնամակալները իրենց վզէն կախուած ոսկի չղթաներ վերցնելով կը յանձնեն իրենց յաչորդներուն։

Նախորդ երկու խնամակալները կը խոնարհին իրենց յաչորդներուն առջև և գլխիկոր կը հեռանան։ Ասկէ յետոյ երկու նորերը, միչտ իրարու ուչադրութիւն ընելով որ ամէն գծի վրայ քալեն, կը մօտենան երկու դահերուն և կը նստին։ Այս արարողութեան ընթացքին թնդանօթները կը գոռան։ Պ. Մուսոլինի 4 թնդանօթ նուիրած է հանրապետութեան։

Սան-Մարինիոյի հանրապետութիւնը մայրաքաղաքէն զատ ուրիշ 5 քաղաքներ ևս ունի, Ֆորկօ, Մէրվալ, Մոնթալկիրանօ, Քաէթանօ և Ֆիորէնթինօ։ Սան-Մարինո էն մեծ քաղաքն է, բայց միւսները ունին բազմաթիւ յուչարձաններ, որոնք նախանձը կը գրգռեն մայրաքաղաքին։ Այս յուչարձանները կը փառաւորեն հանրապետութեան հիմնադիրը, Մարինիուս եկեղեցականը։

կայները էր պատին դիմաց որ հրապարակները և փողոցները, իվերջոյ ուղղուելով պալատին տօնախմբութեան մեծ սրահը, ուր տեղի կ'ունենայ գահակալութեան իրական արարողութիւնը։

Սրահին մէջ, բարձր տեղ մը գրաւած են երկու դահեր։ Զորս խրնամակալները, երկուքը ալ և երկուքը ձախ դիրք կը գրաւեն և այս փոքրիկ քաղաքին արտաքին գործոց նախարարը կը կարդայ պաչտօնական զեկոյց մը որ կը հաղորդէ կառավարութեան փոփոխութիւնը։ Ընթերցումէն յետոյ, երկու նախկին խնամակալները իրենց վզէն կախուած ոսկի չղթաները վերցնելով կը յանձնեն իրենց յաչորդներուն։

Նախորդ երկու խնամակալները կը խոնարհին իրենց յաչորդներուն առջև և գլխիկոր կը հեռանան։ Ասկէ յետոյ երկու նորերը, միչտ իրարու ուչադրութիւն ընելով որ ամէն գծի վրայ քալեն, կը մօտենան երկու դահերուն և կը նստին։ Այս արարողութեան ընթացքին թնդանօթները կը գոռան։ Պ. Մուսոլինի 4 թնդանօթ նուիրած է հանրապետութեան։

Սան-Մարինիոյի հանրապետութիւնը մայրաքաղաքէն զատ ուրիշ 5 քաղաքներ ևս ունի, Ֆորկօ, Մէրվալ, Մոնթալկիրանօ, Քաէթանօ և Ֆիորէնթինօ։ Սան-Մարինո էն մեծ քաղաքն է, բայց միւսները ունին բազմաթիւ յուչարձաններ, որոնք նախանձը կը գրգռեն մայրաքաղաքին։ Այս յուչարձանները կը փառաւորեն հանրապետութեան հիմնադիրը, Մարինիուս եկեղեցականը։

ԲԱՆՑ ՄԸ՝ ՑԱՃԱԽՈՒՐԴ ԶՈՒՆԻ

Սան-Մարինո քաղաքը պաչտպանուած է նչանաւոր բերդով մը, որ կը կոչուի Լա Ռոքա։ Այս բերդը կառուցուած է 1400ին, ինչ որ ցոյց կուտայ ժողովուրդին ազատութեան համար ունեցած սիրոյն չափանիշը։ Անկախ ասկէ, բերդը հրաչալի շինութիւն մըն է։ Ո՞վ գիտէ ինչ մեծ զոհողութիւններով չինուած է այս բերդը։

Ռոքա ներկայիս կը ծառայէ իբր ազատանիւթի մթերանոց։ Հոն կը գտնուին Մուսոլինիի նուէր բերած թնդանօթները, նաև պատերազմական հին գործիքներ, որոնք միւզէի մը ձեւը կուտան ամրոցին։

Ռոքա միանգամայն բանտ է։ սակայն առանց յանախորդի։ 25 տարիէ իվեր բանտարկեալ յանախած չէ և ամրոցին միակ բնակիչը ծեր, չատ ծեր այն արծիւն է, որ կը խորհրդանչէ ազատութիւնը։

ԱՊՈՒԻՇՆԵՐԸ ԿԸ ՍՈՒԼԵՆ ԵՂԵՐ...

Նիւ Եորքի համալսարանի փրոֆէսէօրներէն մին մի քանի չաբաթ առաջ յայտարարից թէ, սուլելը ապուչութեան և մտային տկարութեան նչան է։ Մեծ մարդիկ, կը հաւատայ Տօքթ. Նօ, չեն սուլեր։ Միայն մտքով աղքատները և վախկոտները կը սուլեն, իրենց զգացած «սարսաղութիւնը մոռնալու համար։

Ասոր վրայ, դժբախտ փրոֆէսէօրը ամէն կողմէ յարձակումներու ենթարկուեցաւ։ Հաղարաւոր բողոքի նամակներէն զատ Նիւ Եորքի համալսարանին ուսանողներէն չա-

ԱՆԳԼԻԱ — Մայրիկ, գիրկդ բաց եւ ընդունեմ զիս, ես կարոտցած եմ քեզ։

ԿԻՊՐՈՍ — Ես ալ քեզ կարոտցայ, բայց ի՞նչ ընեմ, չես տեսներ՝ այսպիսի մարդը ոտքերդ կապած է։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ՎԱՇԽԱՌՈՒՆԵՐՈՒ ԿԵԱՆՔԷՆ

ՄԻԼՈՒՏ

Գրեց՝ ԲՕՊԵՐԹ ԹԻՐԼԷ — Թրգմ. Ս. ՈՒՐՖԱԼԵԱՆ

— Շատ աղէկ։ Նօտարը պէտք չունի մեր համաձայնութեան պայմաններուն ծանօթանալու. եթէ իրեն յայտնենք ճիշդ դինը որ ես կը վճարեմ՝ խոչոր ծախքեր վճարելու պիտի ստիպուին։ Բայց քանի որ դուն կ'երդնուս թէ մեր համաձայնութիւնը սուրբ է, մենք նօտարին պիտի ըսենք թէ պարտէզը կը ծախես 13 հազար ֆրանք ժուրկակի փոխարէն։ Երբ ստուգուի ծախելու պայմանագրութիւնը քեզի կուտամ այդ մուրկակը, յետոյ երբ նօտարին գրասենեակէն կելլենք քեզի կը յանձնեմ 6 հազարնոց ժուրկակն ալ ու 4 հազար ֆրանք։ Այսպիսով մինակ 13 հազարի վրայ ծախքերը պիտի վճարեմ նօտարին։ Համաձիտ ես։

— Բրէ՛ այնպէս որ կուզես...

Նօտարին առջև ստորագրեցին ու Միլուտ ստացաւ 13 հազարնոց մուրկակը... մինչ։

* *

Միլուտ հրեային ընկերակցեցաւ մինչև տունը։ Գործը բոլորովին վերջացնելու համար։ Հրեան սուրբ բերել տուաւ ու ասկէ անկէ խօսեցան, յետոյ.

— Այլևս քեզի վար չեմ դներ, Միլուտ. քիչ մը զբաղած եմ.

— Արդէն պիտի մեկնիմ. բայց մեր համաձայնութիւնը։

— Ի՞նչ համաձայնութիւն։

— Այն որ կնքեցինք. տուր երկրորդ ժուրկակը ու չորս հազար ֆրանքը։

— Ինչպէ՞ս. համաձայնութիւն մը կնքեցի՞նք. ի՞նչ համաձայնութիւն. ցուցուր ինծի սոյն թուղթը որ ստորագրեցի։ Միայն գիտեմ որ Սիտի Զըրդուր վկայ բերիր որ պարտէզը կը ծախես ինծի որոշ պայմաններով. ինչ որ նաև գիտեմ այն է որ նօտարը կարդաց. և որ մենք ստորագրեցինք որով դուն պարտէզդ 13 հազար ֆրանքի ծախեցիր ինծի։ Այս կերպով դեռ դուն ինծի կը պարտիս 6 հազար ֆրանք երկրորդ ժուրկակիդ արժէքը։

...Միլուտ բառ չդտաւ խօսելու։ Բարկութիւնը որ ըզգաց անոր բառերը կարճ կտրեցին։ Արիւնը գլխուն խուժեց, կարծեց թէ խելքէ կը ձգէր զինքը։

— Այո՛... այո՛, այս ստորագրեցի... որովհետեւ անկէ առաջ համաձայնութեան եկած էինք... տուր դրամս... գո՛ղ աւազա՛կ։

— Եթէ այսպէս խօսիս, ոստիկանը կանչել կուտամ. ցեսս որ քեզի օգնելու համար պարտէզդ ծախու. կ'առնեմ ու դուն զիս կ'անպատուես, կը նախատե՛ս։ Աներախտապարտ ես, ու անշուչտ երազկո՛տ... Ապա թէ ո՛չ ցուցուր մեր գրաւոր համաձայնութիւնը։ Որո՞նք են վկաները որ լսած են մեզ։ Մուրհակ, համաձայնագիր, ահա՛ թէ ի՞նչ կը հանչնամ ես...

— Այն ատեն պիտի ըսեմ որ նօտարին թուղթը օրինաւոր չէ քանի որ դուն ինծի խաբեցիր։

— Կ'երեւի կը փափաքիս բանտարկուիլ ու խոչոր տուրք մը վճարել։ Ըսել կուզե՞ս որ նօտարէն պահեցիր պարտէզիդ բուն ծախման գինը։ Այն ատեն դատարանի հետ պիտի ըլլայ գործդ... հասկցար։ Մինչ այդ ես կը պահեմ նօտարին թուղթը՝ որ ներկայացնէ կանոնը իսկ ես ապահով կ'ըզգամ ինքզինքս...

Միլուտ զգաց թէ պատրաստ է մարդասպանութեան։ Բարկութիւնը կոյրցուցած էր զինքը։ Հրեան ալ կրահեց որ Միլուտի արագաչարժ ձեռքերը կրնային արագ դուրս հանել մահացու դանակ մը։ Դարակ մը բացաւ՝ ո՛ւր կը հանչէր փոքր զէնք մը։

— Կորսուէ՛, կորսուէ՛ չուտ. կ'ըսեր հրեան չոյելով հրացանը, կորսուէ ապա թէ ոչ ոստիկաններու ձեռքն կուտամ քեզի...

* *

Միլուտ չէր կրնար քալել։ Խիստ յուզուած ու տարտիկ նեղացած էր խաղէն։

— Հրեային, Աստուած տունը քանդէ...

Միլուտ աղէկ գիտեր որ ան իր զանազան «խաղերով» կործանած էր իրեն նման չատ մը սերիչ արաքներ։ Գործը հասատի կը կապէր ու եթէ նոյնիսկ դատարան իրեար խնդիրը միչտ իրաւունքը չանողը կ'ըլլար ինքը՝ հրեան։ Միլուտ կը խորհէր նաև, որ յանձաւորը իրենք էին մասամբ ստորագրելով Պենսիլիսինի ձեռքով գրուած մուրհակները։ Բայց միթէ կարելի է մերժել ստորագրութիւն կանչ դրամաթուղթերու փոխարէն։ Անշուչտ ո՛չ։ Բայց Միլուտ կը կարծէր որ այս անգամ չատ չափազանցած էր հրեան...

— Թո՛ղ Աստուած տանը չորս անգամ անիծէ վաչխառուներու ցեղը։ Կ'երդնում որ վրէժս պիտի լուծեմ։ Ձեռքերուս մէջ պէտք ունիմ զէնքը ճիշդ այնպէս որ զիս ունի ան, հիմա։

* *

...Միլուտ ու իր երկու եղբայրները՝ Մոգիթար ու Ապտրրահան արաւենիներու բերքը կը մոլվեն։ Ու կողովները կը լեցուին արաւով։ Բերքը արատ եղած է այս տարի։

— Փա՛ռք Աստուծոյ. այս ամառ ոչ եղաւ ու արաւենիները դեռ հասունցած չեն։ Ցուն պիտի տանիմ այս բոլոր կոմիները։ Հո՛ն աւելի ապահով է։ ...Հրեան մեծ զարմանք պիտի ունենայ նչմարելով որ բերքը հաւաքած եմ։ Ուզեց խաբել զիս ու եթէ յայտնեցաւ պարտէզս գողնալ, չպիտի ունենայ գեղեցիկ արմաւենիներս...

* *

Պենսիլ՝ պայմանագրութեան թուղթը գրպանը՝ եկաւ այցելելու իր նոր պարտէզը։ Հո՛ն գտաւ արմաւենիները առանց արմաւի։ Գոռաց, կանչեց չատ աղմկեց ու յետոյ գիւղի Շեխին օտ գնաց։ Ցաւալի ու մանաւանդ ծիծաղելի երեւոյթ ունէր։ նոց բերքս գողցաւ։ Պէտք է անմիջապէս ձերբակալել զինքը։ Պէտք է գրաւել արմաւի բերքը։ Գաղիական հպատակ եմ ես, կ'ուզեմ...

Որուն՝ Շեյխը իր վարանոտ ֆրանսերէնով պատասխանեց։

— Եթէ պաճառներ ունիս, հրամանատարին կը բողոքե՞ս։

Միլուտ որ ժոտերն էր, ժոտեցաւ հրեային ու, եկուր, ըսաւ, նստինք սրճարանը ու խօսինք քիչ մը։ Հրեան հեռուտեցաւ ու սրճարանին մէկ անկիւնը քաչուեցան երկուքը։

— Եթէ կ'ուզես ճչչենք թէ ո՞ւր ենք. հաւանած չէր 23 հազար ֆրանք վճարել պարտէզիս ու յաչողեցար 13 հազար ֆրանքով խաղդ իրականացնել։ Որժամանակութիւնով գլուխ ծախեցի, ասոր հետ մէկտեղ պայմանագրութեան մէջ չիլուած չէ՞ որ պարտէզիս բերքն ալ միասին ծախեցի։ Որով առի արմաւները...

(Շար.)

ՀԱՅԿԵԱՆՔ

ԳԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՂԱՐՈՒԹԻՒՆ

Պ. Դ. ՇԱՀՎԵՐՏԵԱՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԵՋ

ՆԵՐԳԱՂԹԻԳՈՐԾԸ ԿԸ ՍԿՍԻ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԷՆ

Պոլսոյ թերթերը կը գրեն.—

Խորհրդային հանրապետութեանց Պոլսոյ առեւտրական նախկին ներկայացուցիչ Պ. Դ. Շահվէրտեան, որ Հայաստանի ներգաղթի կազմակերպութեան գործը սանձնած է գաղութներու մէջ, երկի իրիկուն Պոլիս ժամանեց եւ իջեւանեցաւ Թոքաթլեան պանդոկը։

Մեր խմբագիրներէն մէկը տեսակցութիւն մը ունենալու համար գիմեց Պ. Շահվէրտեանի, որ յայտնեց թէ որոշած է ոեւէ թերթի յայտարարութիւն չտալ, եւ ինչպէս իրեն դիմող ուրիշ խմբագիրներու մանրամասնութիւններ չէ հաղորդած, կը բաւականանայ միայն ըսելով թէ քանի մը օրէն Աթէնք պիտի մեկնի։

Մեր սաած տեղեկութեանց համաձայն Պ. Շահվէրտեան Աթէնք երթալով անմիջապէս պիտի ձեռնարկէ ներգաղթի կազմակերպութեան։ Թէեւ ըսուած է, որ նախապէս Պուլկարիա պիտի հանդիպի, սակայն տեսնուած պէտքին համաձայն Պ. Շահվէրտեան գործունէութեան պիտի սկսի Աթէնքի մէջ, ուրկէ այս ամսուան ընթացքին իսկ գաղթականներու առաջին կարաւանը ճամբայ պիտի ելլէ։

Պ. Շահվէրտեան Ցունաստանէն պիտի անցնի Պուլկարիա ուր հարի մօտ գաղթականներ պատրաստուած են մեկնելու։

Թէ Ցունաստանի եւ թէ Պուլկարիոյ կառավարութիւնները խոստացած են իրենց աջակցութիւնը բերել ձրի միջոցները տրամադրելով գաղթականներու փոխադրութեան համար։

Նախընթաց օր այ գրած չենք թէ Պուլկարիոյ վարչապետ Պ. Մալինօֆ Ժընէվի մէջասկէ առաջ խոստացած է Պր. Դ. Շահվէրտեանի ամէն դիւրութիւն ընծայել ներգաղթի գործին համար։

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔԸ ՍԱՆ ՖՐԱՆՃԻՍԿՈՅԻ ԵՒ ՕՔԼԷՆԴԻ ՄԷՋ

Եօթը տարի առաջ հազիւ 2-300 անձեր ունեցող այս գաղութը այսօր տասնապատկուած հայութիւն մը ունի։

Սան Ֆրանչիսքոյի մէջ կան երկու հազար, իսկ Օքլէնտի մէջ հազար հայեր, որոնք մեծ մասով արհեստաւորներ եւ մանր առեւտրականներ են։ Թուական առաւելութեամբ հետեւեալ պատկերը կը ներկայացնեն։ Նախ կուգան դերձակները, յետոյ նպարավաճառներ, պտղավաճառներ, կօշկակարներ, գորգավաճառներ, ծաղկավաճառներ եւ ճաշարանը գործով զբաղողներ։ Կան 5 հայ բժիշկներ, 5 հայ բժիշկներ, 5 համալսարանական փաստաբաններ հինգ ատամնարոյժներ։

Գաղութին կրօնական վիճակը եռեռացուցիչ է։ Երկու քաղաքներու հոգեւոր հովիւն է Պետրոս քհյ. Ցակոբեան, Աւետարանականներու հովիւներն են Սան Ֆրանչիսքոյի մէջ Վեր. Ց. Ա. Գառիօզեան, Օքլէնտի մէջ Վեր. Վ. Եսայեան։

Եկեղեցական շրջանակէն անկախ բազմաթիւ հաւաքոյթներ տեղի կունենան Բարեգործական, Կ. Խաչի, եւն.ի նախաձեռնութեամբ, որոնք կը ձգտին ազգ. եւ ընկերական կեանքը վառ պահելու։

ՇԱՐԺԻ ՑՆՑՈՒՄՆԵՐ

Ղարաֆիլիսայեն կ'իմացնեն թէ, Սիսեանի օրջանին մեծ, Հոկտեմբեր 7ին, ժամը 8.40ին պատահած են երկրաշարժի ուժեղ ցնցումներ։

Ամբողջ օրջանին մէջ անձրեւ եւ ձիւն կը տեղայ։

Վասնզի տակ է ծխախոտի հաւաքումը, աճանացանը եւ ոչնարարութիւնը։

Գորիսեն եւս կ'իմացնեն Հոկտեմբեր 7 թուականով.—

Երորդ օրն է որ կը շարունակուի գետնի տատանումը։ Հոկտ. 7ին, ժամը 7.40ին տեղի ունեցան լայնորդական ուժեղ ցնցումներ։ ընդամենը 2 վայրկեան տեւողութեամբ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՓՈԹՈՐԻԿԷՆ ՅԵՏՈՅ

Փոթորիկը բեռ դադրած է, ծովը տակաւին անհանգարս կը թուի։

Մենաւորեալ ընկերութիւններու ապասարկութեան տնտեսը, ընկերութեամբ պ. Շարլ Թիանի, այցելեց փոթորիկեն վնասուած վայրերը։ Պենուիլիոն մը բացուած է պատասխանատուները գտնելու համար։

Վնասուող առեւտրականները իրենց կորուստներուն ցանկը պատրաստելէ յետոյ, անցեալ ուրբաթ օր գումարուեցան եւ նաւահանգիստի ընկերութիւնը բռներ այս նիւթական ադեներուն պատասխանատու նշանացին, բանի որ այիները նաւահանգիստը պատպանող պատնէշները խանդելէ յետոյ միայն խուժած են մասասան մթերանոցներուն ներս։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Գաղեսպենեան ակումբը ամսոյս 14ին պիտի տարէ հանդէս մը «Օրել Բուլայ»ի մէջ ուր պիտի դասախօսէ պ. Ճէմիլ Գէնճում Սուրիոյ եւ Իրաքի միացումի մասին։

Երեւելիներ եւ ուսանողներ հրաւիրուած են այս դասախօսութեան։

Պ. ՓԱՐԻԶՕԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Կառավարութիւնը Լիբանանի արժանիքի երկրորդ կարգի պատուանշանը շնորհեց պրն. Փարիզսի յիշատակին։

ՊՐՆ. ՍՈԼՈՄԻԱՔԸ ԲԱՐԵՒԵԼՈՒ ԵԿԱՒ

Նախապէս յայտարարուած էր որ ամսոյս երեքին Թրանսային Պէյրութ պիտի վերադառնար Բարձր Քոմիսարի Դամասկոսի պատուիրակ Պ. Սոլոմիաք։ Սիւրիացի բարձր պատասխանատուներու պատուիրակութիւն մը, եւեւժական նախարար Բուսիֆ պէյ Շամիէի գլխաւորութեամբ դարձու եկաւ պ. Պատուիրակը ընդունելու համար, բայց պ. Սոլոմիաք «Մարիեք Փաշա»ով չեկաւ։ Պատուիրակութիւնը սեպուեցաւ Դամասկոս վերադառնալ։

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԺՈՂՈՎ ԿԸ ԳՈՒՄԱՐԵՆ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Կ'իմանանք որ Ազգայնականները բանի մը օրերէ ի վեր ժողովներ կը գումարեն Դամասկոսի մէջ եւ ճեղելու համար իրենց դիրքը Սուրիոյ հանար սեղ ծուած նոր կացութեան առջեւ։

ԱՐՀԵՍՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆ

Շարժավարներու սենիֆիլիսարհուրդը Պաղեստինի համանուն մարմինին հետ գրեց ասեն մը միայն իր պահանջներուն մէջ եւ կը խոստանայ ոեւէ իմնաշարժ չդրկել Պաղեստին, պաղեստինցի շարժավարներու գործադուլի միջոցին։

ԿՐԹ. ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՀԱՇԻՒԸ

291523 սիւրիական ոսկի արձանագրուած է կրթական նախարարութեան նախահաշիւին ամաթոռակներու գլուխին մէջ։

Ներկայ տարուան բաղդատմամբ 15413 սիւրիական ոսկի իյանդում մը եղած է։

ՀԱՅ ՄԸ ԴԱՏԱՊԱՐՊՈՒԱԾ

Յովհաննէս Զէյթունեան անուն հայ մը որ 1926ին Պոլսոյ Կարապետեանի հետ կռիւի բռնուած էր սնոր վրայ իր ունեցած պահանջը գանձելու համար, եւ այս առթիւ գենիով դիմադրած էր ոստիկանութեան եւ յետոյ խոյս տուած Պաղեստին, վերջերս ձերբակալուած ըլլալով երկկ դատաւորեցաւ ոնրապես ասեանին առաջեւ տաս տարուան ազատանիր աբխատանքի դատապարտուեցաւ։

ՊԱՏ. ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՒԶԵՐ

Լիբանանի ժանտարմերիի պատերազմական ատեանը տարուան մը պատասխանատուութեան դատապարտեց Պապայալի ժանտարմերիի դպրոցի տնօրէն հարիւրապետ Ֆոզի էլ-Ռուլլսին։ Լիբանանի ժանտարմերիի վիճակին մասին անանուն տեղեկագիր մը դրկած ըլլալուն համար Ֆրանսայի պատերազմական նախարարութեան։

ԿԱՆՑՈՒՑՏԱՆԱԾ

Լաբաֆիեի ծանօթ վաճառականներէն պ. Խմայել Հայտար, անցեալ ամսուայ 24ին իվեր անյայտացած է իր բնակարանէն։

Հոլանտուրեալ երկիրներու ասիկանութիւններ հրանանգ ստացած են որոնումներ կատարելու գայն գտնելու համար։

տեր Տօքթ. Շօի գրասենեակին առջեւը չարուած անդադար կը սուլէին։

Տօքթ. Շօ յոգնած ու ձանձրացած այս ցոյցերէն ստիպուեցաւ բարեփոխել իր յայտարարութիւնը և ըսաւ որ մտացի մարդիկ ալ կը սուլէին, բայց անոնք կոկորդէն կը սուլէին և ոչ թէ շրթունքները կը դնելով։

Ամէն յետոյ մարդու մը խելքին չափանիշը հասկնալու համար ուրիշ ուշադրութիւն ըրէք անոր սուլելու եղանակին։ Եթէ շրթունքները կը դնէին, ապուշ ըսելով անցէք, վստահ ըլլալով որ դիտութիւնը ձեր կողքին կանգնած է...

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Անցած շաբաթ օր քաղաքս վերադարձաւ մեր թերթի ամենամօտիկ բարեկամ եւ առաջին արտօնատէր Տիար Տօքթ. Ա. Գօնեալեան, որ երեք տարիէ ի վեր կը գտնուէր Իրաք։

Տօքթ. Գօնեալեանի ժամանումով Պէյրութի հայ բժշկական դասը կունենայ մասնագէտ մը, որ այնքան սիրուած է տեղւոյս ազգային շրջանակներու մէջ։

Բարի գալուստ կը մաղթենք։

ԿԻՊՐՈՍԻ ՅՈՅՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Քաղաքիս յոյն գաղութի երեւելիներէն կազմուած է մարմին մը վերջին դէպքերուն ընթացքին վնասուող կիպրոսցիներուն նպաստ հաւաքելու համար։

ԲԱՆԻՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Բանուորական պաշտամունքները անցեալ ուրբաթ օր գումարուելով հուսարկիցին հրապարակային հաւանութիւնը, բանուորական պահանջներուն, հաշխատանքի ժամերու որոշումը, օրավարձերու նուազագոյն հանգը, պահանջներու գործադրութեան աշխատանքներու մէջ, եւ հանրային ձրի կրթութիւնը։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՇԱՂՈՒՐ ԹԱՂԻ ՏՐԱՄԸ

Դամասկոսի Շաղուր թաղին մէջ կատարուած տրամին ուրջ բացուած քննութիւնը յայտնած է նոր նոր տիպ թիւնութիւնը։

Տարաբախտ կինը աղջիկն է Հիսէյն Շերիֆի եւ ամուսնալուծուած կինը Անմէ Սաֆուի։ Այս վերջինը ձերբակալուած է։ Ան յայտարարած է որ զոհը ունէր եղբայր մը՝ Նամմ Շերիֆ որ զինքը մանուամբ սպառնացեր է իր գէս վարին համար եւ հոր մը՝ Քամարիէ, որ թերեւս կրցած է օգնել իր եղբօր, ոճիրը գործելու համար։ Արեան արաս մը գտնուած է եղբօր հագուստին վրայեն։ Քոչ տունեն գտնուած դաշոյն մը բերս իր վրայ կը կրէր արեան արաս։

Նամմ Շերիֆ ուրացած է որ զոհը իր հօրն է։ Սակայն ականատեսներ կը վկայեն որ ոճիրի իրիկունը ան Շաղուր թաղեն անցած է կնոջ մը ընկերակցութեամբ։

Մեղադրեալը խիստ կերպով կուրանայ։

Պ. ՓՈՆՍՈՅԻ ՇՈՒՐՋ

Դամասկոսի մեր պատասխանիցը «Ֆաքա էլ Ասալ» կ'իմանայ թէ Պ. Փոնսոյի պատասխանը հինգ տարուան համար վերանայուած է։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՆԱԽԱՀԱՇԻՒԸ

Քաղաքապետութիւնը ծրագրեց Պէյրութ քաղաքի 1932 տարուան նախահաշիւը որ կը բարձրանայ 913,-900 սիւրիական ոսկիի։

Ներկայ տարուան նախահաշիւը 14,000 սուրիական ոսկի պակաս է։

Պ. ՓՈՒՓՈՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

Պ. Փաւփոն Ֆրանսայէն վերադարձաւ անցեալ երեքշաբթի օր ամառուան արձակուրդէ մը յետոյ եւ սանձնեց Պէյրութի Վարչական խորհրդի իր նախկին պատասխանը։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ

Երեսփոխանական ժողովը բերեւս գումարուի յառաջիկայ հինգշաբթի։

ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԱԳՍՅՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Արդարութեան նախարարութիւնը մեծ աշխատանքի լծուած է դատարանի զանազան ճիւղերուն մէջ արձանագրուած դատերը ցունուար 1էն առաջ վերջացնելու համար։

ԻՐԵՆՑ ԱՄՍԱԹՈՇԱԿԵՆ ԴԺԳՈՀ

Արդարութեան նախարարութեան օժանդակ պատասխանատուներու խումբ մը որոշած է նուաստական հրաժարական ներկայացնել։ արդարութեան նախարարին ամսաթոշակներու անբաւականութեան պատճառաւ։

ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ

Արդարութեան նախարարը ուրիշներ պիտի առնէ անոնց տեղ բոլոյ մրցումով, ըլլայ իր կանչելով այն պատասխանատուներ որ պատասխանակ եղան Էֆենտի դանիլեանի օրով։

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

Բարձրագոյն յանձնախումբ մը կազմուած է վարչապետ Ոկիւսի փաստաբանի նախագահութեամբ, ճնեելու համար զանազան ընկերութիւններու հետ կնքուած պայմանագրութիւններու գործադրութիւնը։

ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐ ԹՈՂԹԱԽՍԱՂԵՐՈՒ ԴԷՄ

Ոսկիկանապետը նոր հրահանգներ դրկած է զանազան քաղաքներուն թղթախաղերուն դէմ պայքարելու համար։

ՔԷՄԱՆՉԻՍԹ ՌՈՒԲԷՆԻ

ԲԱՑԱԾ ԴԱՏ. «ԼԻԲԱՆԱՆ»Ի ԴԷՄ

Անցեալ ուրբաթ առաւ, ամսոյս 6ին, Պէյրութի Նախագահ Ատեանի Պաժժական ճիւղի առջեւ տեղի ունեցաւ դատ, որ բացած էր իր ժամանակին Քէմանչիսք Ռուբէն, «Լիբանանի» տնօրէն Պ. Ժօզէֆ Անհմեանի դէմ, իր մասին հրատարակուած անուանարկիչ գրութիւններու առթիւ։

Դատարանին կը նախագահէր Շարլ Պէյ Խուրի տրապատուած Պ.Պ. Մրզ Հերհ եւ Ամրամ Ազարէ։

Մեղադրեալի նստարանի վրայ էր պ. Ժօզէֆ Անհմեան, պատեպան փաստաբանով մը։

Պ. Ռուբէն բացակայ էր, ներկայ էին իր պատեպան փաստաբաններ՝ Մէքր Ազիզ եվ Հաշեմ եւ Մէքր Խ. Թիւրքեանեան։

Կարգադրուեցաւ մեղադրագիրը։ Մէքր Հաշեմ խօսք առնելէ առաջ կարգաց անուանարկիչ հրատարակութեան թարգմանութիւնը, վաւերացուած նոթարութեան կողմէ։

Հարցաքննուելով, պ. Անհմեան խոստովանեցաւ որ դրամ ստացած էր լիբեան գրութիւնը հրատարակելու համար։ Դատաւոր Պ. Ամրամ Ազարէ, ասոր վրայ, դիտել տուաւ ամբաստանեալին, թէ ան ուրեմն սովորութիւն ունի ամեն անգամ վարկաբեկիչ գրութիւն մը հրատարակելու համար դրամ ստանալու։

Պահանջատէր կողմի անունով, Մէքր Հաշեմ պահանջեց օրինակելի պատիժ մը դատարանի այս սովորական յանախորդի դէմ, որ բանիցս արդեն դատապարտուած է։ Դատապարտութիւն մը, առանց բանտարկութեան պատիժի, բաւական Մէքր Հաշեմ, ոչ մէկ ազդեցութիւն պիտի ունենայ, բառոյական տեսակէտով ան չազդուիր, նիւթական տեսակէտով ալ, ան ապահով է։ Անհրաժեշտ է բանտարկութեան պատիժ որպէս զի այս չնախարեկի թերթի տնօրէնը հասկնայ իր պարտականութիւնը։ Մէքր Հաշեմ պահանջեց 500 ոսկիի նիւթական հատուցում, յօգուտ Քէմանչիսք Ռուբէնի, որ հանրածանօթ եւ խիստ գնահատուած երաժիշտ մրն է։

Դատաւորը միացաւ Մէքր Հաշեմին, պահանջելով բանտարկութեան պատիժ։

Մեղադրեալ Անհմեանին պատեպանը, ծիծաղներու մէջ, պահանջեց լեռ մղել դատը, առարկելով որ դատը բացուած է Ռուբէն Ռուբէնեանի կողմէ, մինչդեռ առարկուած անձն է Քէմանչիսք Ռուբէն։

Դատաւորութիւնը յետաձգուեցաւ յառաջիկայ ուրբաթ օրուան։

ՕԳՏԱԿԱՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ստացանք պ. Վահրամ Վարժապետեանի կողմէ, ի նպաստ Որմէյլ քաղի Ս. Երորդութիւն դպրոցին։ Թրանսերէն լեզուով հրատարակուած գրքոյկը, որ կատարի մեր ժողովուրդը ծանօթացնելու օտարներուն։ Գրքոյկը զարդարուած է հայկական կեանքէ առնուած նկարներով։

Գինն է 50 ս. դահեկան։ Իւրաքանչիւր հայ պէտք է հաս մը գնէ այս օգտակար հրատարակութենէն, որուն հասոյթը յատկացուած է կրթական կարեւոր գործին։

Բոլոր հայ գրավաճառներու մօտ կարելի է գտնել։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆ ՅՈՅՑ ՄԸ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

ԲԱԶՄՍԹԻՒ ՉԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՈՐՈՆՑ ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅԵՐ ԵՆ

Անցած շաբաթ երեկոյ, ժամը 5.6 Ռուսիոյ պոլշեւիկեան տարեդարձին առթիւ, Պէյրութի պոլշեւիկները ցոյց մը բրին, որոնց մեծամասնութիւնը գժբախտաբար մ.ր հայ կարմարակոյցներն էին։ Կարմիր դրօշակներ պարզած իրենց ձեռքերուն մէջ եւ պոլշեւիկեան երգեր երգելով անոնք կը քալէին Մաարաթի հրապարակէն։ Շուտով հասան ոստիկանական ուժեր եւ յաջողեցան ցրուել զանոնք եւ ձերբակալել անոնց պետերը։

Ձերբակալուած են Ալթիլ Հաֆի Զապպան, Յօրն Եսատեան, Երուանդ Նշան Պեհրոսեան, Սահակ Գրիգոր Լէյկէն, Գէորգ Երուանդ Մելքոնեան, Անդրանիկ Օհանեան Յովհաննէս Ադպիշեան, կարապետ Քիւչիկեան։

Ամբիտ գիւղին մէջ եւս համայնավար թռուցիկներ ցրուած են։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Հ. Մ. «Ցարորիկ» Միութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր հայկական Ֆութպոլի խումբերը իր կազմակերպած բաժակի մրցման առթիւ խորհրդակցական ժողովի, յառաջիկայ հինգշաբթի, Նոյեմբեր 19ին, երեկոյեան ժամը 7.30ին, իր սենեկան ակումբը, Մասլախ թաղի մէջ։

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԱԼԻՐԱՆԱՔԻ

Երաժշտութեան—Ուսուցիչներ

Պատրաստ ունի։ յայտարարելու իրենց ատակերս—ատակերտուհիներուս որ լեռնեն վերադարձած ըլլալով բերկրած են իրենց դասերուն։

Հասցէ. Rue Tevfik Bassett 8

(Ամերիկեան հիւպատոսարանի մօտ)

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ (L'Etoile du Foyer)

«Լ'էթուալ Տիւ Ֆուայյէն» իր աւանդի պայմանագրութեան միջոցաւ կարելիութիւն կուտայ ամէն անոնց որ կուզեն նախատեսող լինել, իրենց խնայողութեան տարողութեան համեմատ վճարումներ կատարել, առաւելագոյն հասոյթներով։

Ընդհ. Գործակալութիւն
Պուրն, պանդոկ Սավահա,
Պէյրութ.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Յակոբ Գէորգեան անուն երիտասարդ մը կը փնտռէ իր հայրը Անդէլ Գէորգեան։ Այս վերջինը որբանոցներու ցրուումի միջոցին իբր հոգեվաստակ դրուած է Ալէքսանտրէթ Պ. Գրիգոր Պասմաճեանի քով։ Եղբայրը երկար ատենէ ի վեր լուր չունի անկէ։

Խնդրել.

Hagop Kevorkian
B. P. 567
Beyroth

Տուէք Ձեր Ծանուցումները «ԱԶԴԱԿ»ին

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հայրապետական Կոնդակի հրամանին Լիբանանի թեմին մէջ Սահմանադրութեամբ որոշուած ընտրութիւնները ընդհանուր համաձայնութեամբ եւ հայ ժողովուրդին պատուաւոր ձեւով եւ կանոնաւորութեամբ կատարելու համար, ասրիներէ ի վեր բաղձացուած համերաշխութիւնը գոյացաւ եւ առորագրուեցաւ մեր երեք կուսակցութեանց եւ Առաջնորդարանի միջև, շնորհիւ փոխադարձ դիմողութեանց եւ հանդիսին ընդհանուր շահերուն ուղիղ ըմբռնումին։

Այս ուրախարիթ լուրը ստանալով Լիբանանի հայութեան կը յայտարարենք թէ ընտրութեանց մասնաւորութիւնները պիտի զբաղի Կեդրոնական Ընտրական Յանձնաժողովը, որ փութով պիտի հրատարակէ անհրաժեշտ հրահանգները այս մասին։

Առաջնորդարան Հայոց Լիբանանի

ՏԱՆՏԷՐ ԸՆԼԱԼ ՈՒՂՂՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԴԻՐԻԹԻՒՆՆԵՐ

Այն հայ գաղթականը որ կը փափաքի տէր դառնալ հողի ու տունի Որմէյլ—Էշրէֆիէ թաղին մէջ, Դեկտեմբերի և հայոց Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ միջև գտնուող հողերուն վրայ, թող դիմէ Տիար Խալիլ Պէյէվիի գրասենեակը, Բօրի մօտ, սիւրիական և Լիբանանեան դրամատան կից։

Հետեւեալ բացառիկ դիւրութիւնները պիտի ընծայուին ասոնց.

1.— Հոդ գնողներուն 2—3 տարի պայմանաժամ պիտի տրուի և մասնավճարներու պիտի բաժնուի փոխարժէքը։

2.— Իրենց հողերուն վրայ շէնք շինողներուն 50 տոկոսի արժողութեամբ սիմէնթ և երկաթ պիտի արամադրուի, որը պիտի գանուի ամսական 2 սիւրիական վճարով և առանց տոկոսի։

ՌԱՖԱՅԷԼ ՊԷՏԷՎԻ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը No. 78 տան երկրորդ յարկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղադրիչներով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ատակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ատեանանեանոր Académie Daydou վկայականով։

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք

Տիկին Տիթա Մանկեան

(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Յայտնի դերձակուհի տիկին Տիթա Մանկեանի ձեւագիտութեան դասընթացքը կ'սկսի ամսոյս 20ին։ Արձանագրութիւնները կ'սկսին ամսոյս 10ին, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 8—12, իր նախկին տեղը, «Էջօյ տը Թրուա» Տօքթէօրի հիշդ դիմաց, Կարս փողոց։

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով և արդիական միջոցներով եր սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բարդութիւնները և կ'օժտէ Բ. Գոմիսէրութենէն հաստատուած վկայականներով։

Հետզհետէ նոր անգամ մը դիմեցէք իր 50է աւելի շրջանաւարտներուն։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Սեւերեկցի Թուլմա Առապեանը կը փնտռէ իր եղբայրը, Հեւոն Առապեանը, հօր անունը Գրիգոր մօրը, Մարոս, 1915ին Ճեմալ Փաշայի որբանոցը գտնուած եւ անկէ ալ որբերու հետ Պոլսոյ կողմերը դրկուած է, լուր ունեցողները բարեհաճին իմացնել հետեւեալ հասցէին.

Toumas Arabian
Sonk—Sayour N. 27
Beyroth

Խ. ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ
(ՏՕՔԹՕՐ ԻՐԱՒՍԱՆՈՒԹԵԱՆ)
ՓՈՍՏԱՐԱՆ
Կ'սասմամնէ ամէն տեսակ դատեր
ՄՏՑԵԼԻ ՊԱՏՍԱՆՆԵՐՈՎ
Դրասենեակը բաց է 9-12 եւ 3-6
Հասցէ՝
ԽԱՆ ԱՆԹՈՒՆ ՊԷՏ
Պէյրութ

---

68 ՄԻՋՆԱԲԵՐԴԻՆ ԼՐՏԵՍԸ

անդին ա՛յս, զինուորական քահանան, անիկա որ այնչափ գեղեցիկ խօսքեր արտասանած էր...։ Պատուհանին քովի սուտերը... Լիւսիէն Ֆոտէ ըլլալու է...։ Ժան նայեցաւ, փորձեց ժպտիլ։ Հաճելի է զգալ այսքան համակրանք այս դէմքերուն վրայ...։ Ժամը քանի՞ն է։ Արեւը կ'ողողէ իր սենեակը և պատէն կախուած նը-կարին եկեղէ։ Ուրեմն կէսօրէ վերջ ժամը մէկ ըլլալու է։

Հիւանդապահուհին մօտեցաւ Ժանի և խնդուց ըմպելի մը որ անուշ երեւցաւ։ Այնքան կը պապակի։ Հիւանդապահուհին ձեռքը իր գլխուն դպցուց, բայց ինչո՞ւ ասանկ դարձեցաւ այս հղումէն։ Ի՞նչ ունի ինքը։ Արիւնոտ լաթերը հիւանդապահուհին գետին նետած ատեն ցաւէն պիտի պոռայ, չի դիմանար։

Մէկէնիմէկ յիշեց.

— Զօրավա՛ր։

— Լաւ՝, տղաս։

— Այո՛, կը յիշեմ, իրիկունը, մարդը, ձեր թղթերը, գիս խեղդեց...։ Ո՛հ, այս ձեռքերէն աղատեցէք զիս... չնչահեղձ կ'ըլլամ...։

— Մի՛ խօսի՛ր, լռէ՛, զաւակս։

Եւ Քամբրան ծռեցաւ անկողնոյն վրայ, Ժանի փոխուած դէմքը յոյեց, ձեռքերը իրենցներուն մէջ առաւ։

— Զայնդ կորէ, աղա՛ս, մի՛ խօսիր...։

Ժան հպատակեցաւ։ Լռեց՝ ինչպէս կը բաղձար իր այնքան բարի պետը, որ կը ժպտի երեսին։

Հազարապետը նշան տրաւ։ Ֆրէքանթէն դուրս եկաւ։ Քահանան եկաւ քովը, ժպտեցաւ եւ ընորրակութիւն յայտնելով մեկնեցաւ...։ Լիւսիէն, այո՛ ինքը կ, ցած ձայնով կը խօսի բժիշկին որ կը պատասխանէ։ Կը մօտենայ։ Ատուա՛ծ իմ, որչափ գեղեցիկ է։ Կը մրմնջէ։

17 ՄԻՋՆԱԲԵՐԴԻՆ ԼՐՏԵՍԸ 65

Ժան կը դիտէր այս մարդիկը որ այնքան սրտանց կ'երգէին, մինչ վազը պիտի երթային դէպի մահ...։ Կասկած մը աթոռնուտ իր մէջ...։ Ո՞վ էր արդեօք իրաւունք ունեցողը...։ Ի՞նչը որ կ'ուրանար զԱստուած, թէ՝ այս զինուորները որոնք դայն կը խոստովանէին ի բոլոր սրտէ, գոյգ վերջին անգամն ըլլալով։ Կը լսէր զանոնք ամէնը աչքովը։ Անոնք հանդարտ և արի կ'երեւային։ Մէկեր նէն չերգողներ ալ կային, որոնք այդերէն փոկած՝ ցերեւանդորէն ընկղմած կ'երեւային աղաթքի մէջ։ Ժան անոնց մէջ նշմարեց դպրեվանքի նախկին այակերտ մը, և աւելի անդին՝ այո՛, նոյն ինքը այն անձն էր որուն ծանօթացած էր առաջ, փարիզցի փաստաբան մը, չատ խելացի մէկը...։ Սակայն ի՞նչպէս կարելի էր...։

Բոլոր զինուորները զէշ նստարաններու վրայ նստան և աչքերնին ուեռեցին քահանային որ այսպէս խօսեցաւ իրենց.

— Բարեսիրեալներս, սիրելի՛ բարեկամներս, ցնորհակալ եմ որ այս իրիկուն այսքան բազմութեամբ մը եկաք, այնպիսի օրուան մը նախօրեակին։ Այն Աստուածը զոր կ'երգէք դուք այսօր, դուցէ դուք վաղը պիտի տեսնէք զէմ յանդիմանութեան։ Մի՛ երկնչիք։ Ա՛նքան բարի է Անիկա։ Օր մը՝ ձեզի պէս աշխատաւորներու բան է։ «Ինծի եկէք դուք բոլորդ որ յոգնած էք, և ես ձեզ պիտի հանգստացնեմ...։ Վրաստանութիւն ունիկք։ Անոր հետ դուք հաշտուած էք։ Այս առաւ դուք գրեթէ ամէնքնիդ զԱյն ընդունեցաք։ Ան հո՛ս է, ձեր մէջ, ձեր քով, գերագոյն Բարեկամը...։ Դուք կարիճ պիտի ըլլաք։ Ձեր եռանդը պիտի դառնապատկէ Ան և եթէ մեռնիք, եթէ թշնամի գնդակը ձեզ գետին փռէ, ձեր քով պիտի գտնուի ձեր տառապանքը և ձեր մահը թեթեւցնելու...։ Ո՛հ, ո՛չ,

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ

Լոնտոն.— Անգլիական նոր դահլիճը կազմուած է հետեւեալ կերպով, վարչապետ և գանձային լորտ՝ պրն. Մաքտոնալտ, դահլիճի նախագահ՝ պրն. Պալտուին, արտաքին գործեր՝ պրն. Միսոն, երևոյթ՝ պրն՝ Նէվիլ Շամպերլէյն, ներքին՝ պրն՝ Սամուէլ, Շանսրլիէ՝ լորտ Սանքի, առողջապահական՝ պրն. Միլթրն Երնի, առևտրական՝ պրն. Ռընսեվէն, քանատայի՝ պրն. Թոմաս, գաղութներ պրն. Ֆիլիփ Քընլայֆ, հնդկաստանի՝ պրն. Հօրէ։

ՆՈՐ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ՋԱՓՈՆԻ ՄԷՋ

Թոքիօ.— Ահռելի երկրաշարժ մը տեղի ունեցաւ Քիւշու Շիքոքու կղզիներուն մէջ։

Թերթերը կը գրեն թէ հազարէ աւելի մարդիկ մեռած են և երկու հարիւր տուներ քանդուած են այս երկրաշարժին հետեւանքով։

Ի՞ՆՉ Է ՊԱՏՃԱՌԸ ՍԹԵՐԼԻՆԻ ԱՆԿՈՒՄԻՆ

Լոնտոն.— Տէյլի Թէլէկրաֆը կ'ըսէ թէ սթերլինի անկումին պատճառներէն մէկը եւրոպական ապրանքներու քանակութեան մը ներմուծումն է մաքսային սակերու գործադրութենէն առաջ։

Այս ներմուծումը շաբաթական չորս հինգ միլիոն սթերլին ոսկի հաւասարութեամբ աւելցուցած է անգլիական վճարումները։

ԱՆԳԼԻԱ ԿԱՌԱՋԱՐԿԷ ՀՈԳԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԷՆ ԻՐԱՔԻ ԱՋԱՏԱԳՐՈՒՄԸ

Ժընև.— Դուք կը բռնէք բանալին այն դրան ուրկէ այս երիտասարդ պետութիւնը պիտի անցնի կատարեալօրէն ազատագրուած պետութիւն մը դառնալու համար։ Այսպէս արտայայտուած է Բ. Քօմիսէր՝ սրը Ժրէնսիս հընֆիս, հաղորդութեանց ժողովի յանձնախումբին առջև, ի նպաստ հովանաւորեալ Իրագի ազատագրութեան։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԲՈՂՈՔԸ ՋԱՓՈՆԻ ԴԷՄ

Լոնտոն.— Ազգ. Դաշնակցութեան շրջանակները կրկին յուզուեցան Մանչուրիոյ դէպքերէն։

Տօքթ. Ցէ գանգատագիր մը ուղղած է, որով կը յայտարարէ թէ ոչ միայն Ճափոնը չէ հնազանդած Ազգ. Դաշնակցութեան թելադրութեան, իր զօրքերը ետ քաշելու մասին, այլև նոր յառաջխաղացում մը կատարած է մինչև Ցիցիհար։ Ճափոնները կը բացատրեն թէ երկու չին զօրավարներու (Մահ և Շանկ) միջև եղած կռուի մը ընթացքին, առաջինը քանդած է գետին վրայ ձգուած երկաթուղագիծ մը։ Ճափոն զօրավարը հրաժարած է Մահ և Շանկ զօրավարներուն դադրեցնել թշնամութիւնները և զինուորական պաշտպանութեան տակ դասակ մը դրկած է, նորոգելու կամուրջը։

Ազգ. Դաշնակցութեան շրջանակները կը փափաքին խուսափիլ եւրոպական բարդութիւններէ, որոնք կրնան առաջ գալ, եթէ ռուսիա միջամտէ։

ԿԻՊՐՈՍԻ ԽՌՎԱՒԱՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Լառնաքա՝ | Կիպրոսի բոլոր քաղաքներուն մէջ, բացի Լառնաքայէն, կը գործադրուի մայրամուտէն ետք տուները քաշուելու օրէնքը։

Կառավարիչը հրամանագիր մը հրատարակեց, որով կը յայտնէ թէ խռովարարներու կողմէ գործուած վնասներուն հատուցումը պիտի պահանջուի լոյն քրիստոնեայ բնակիչներէն (զերծ պահելով այսպէս թուրք իսլամ տարրերը), գիւղերուն և քաղաքներուն մէջ պատճառուած վնասներուն վերաբերեալ մասնաւոր օրէնքի մը հետեւանքով։

ՍԸՐ ՕՍԹԻՆ ՉԷՄՊՐԼԷՑՆ ԿԸ ՔԱՇՈՒԻ

Լոնտոն.— Բազմաթիւ թերթեր կը գովեն Սըր Օսթին — Չէմպրլէյնը՝ իր վեհանձն շարժումին համար, որով կը հրաժարի ապագայ դահլիճին մէջ իր պաշտօնէն, երիտասարդներուն տեղ տալու համար։

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ մնայուն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀԻՐ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՔԼԻՆԻՔԻ ՄԷՋ

Ամեն օր (կէսօրէ առաջ 10—12
(կէսօրէ վերջ 1 — 3

ՄՆԹ.— Հիւանդաբերի եւ տարաբ կեսօրէ վերջ ադամ հիւանդներուն ծառ։

Տօքթ. Խ. Գրիգորեան

Հիւանդ կ'ընդունի իր սեփական տան նոր դարմանատան մէջ, ամէն օր ժամը 8—6։

Նոր բլինիքի հասցէն.—

Հին դարմանատան մօտ, Նէէր դացող թրամվայի գծին վրայէն դէպի Գարանթինա դարձող մեծ ճամբու վրայ (Իպրահիմ փաշա փողոց) ձախ կողմը։

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱԶԳԻ, ԳԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԻՆՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գլինիքին մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'դեղուն իր կողմէ տրուած մուտքի բաբառով։
Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՊԱՏՈՒԱՆ ԼԻՐԱԿԱՆ

ՁԱՅՆԷ · ՁԱՅՆԷ

Հայկական միակ սրանոցը Զաքրի մէջ
ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՄԵՂ ԶԱՄԵ
ՁԻՆՈՒՈՐԱԳԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՆԿՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԷՍ ԳԻՆ
ՏՈՒՆ ՎԱՐԳԵԼ ՈՒԶԱՐԵԼ ՈՒՆԱՅ Ֆ. ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵԷՆԻՔՕՄՃՈՒԵԱՆ

(Նախկին ռեզիդ տր ֆլինիք Պէյրութի Ամերիկ. հիւանդանոցի)

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Ալէնպի փողոց (նախկին Մասրատ), Լիբանանի Խորհրդարանի նորակառոյց պալատի հիւսիս դիմաց, երկրորդ յարկ։

Ընդունելութեան ժամեր.—
Կեսօրէ առաջ ժամը 9—12, կեսօրէ վերջ 2—6։
ԶԳԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ՄԻՇՏ ԶԳԻ։

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոդներով, բոհեռու, սամոխի, ադիֆեռու լեարդի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր չերմամիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախ. եւ մորթային հիւանդութիւններ։
Առագ. արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։
Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6 ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։
Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ԶՐԻ
Ժամ Հասսակ փողոց՝ թիւ 8

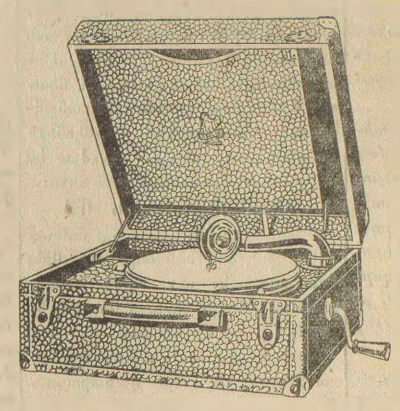

Տոկուն շինուածք
Վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Անհաստատելիներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՈՆԵՐԸ

Պատրաստուած վերջին կատարելագործեալ դրութեամբ, Անգլ. ամենանոր եւ ամենամեծ ընկերութեան կողմէ

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՈՆԵՐՈՒ ԹԱՐԳՄԱՆԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորոգիչ եւ ֆոնոյ՝ ամեն ձեւի, անվիճելի որակ եւ առատութիւններ
գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչներ՝ Սիւրիոյ, Պալեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ՍԻՆԱՆԵԱՆՆԵՐ ԵՂԲԱՐՔ

SINANIAN FRÈRES, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԹԷԼ ԱԼԷՆԲԻ
Hôtel ALLENBY

ԱԼԷՄԲԻ ՓՈՂՈՑ
ԹԷԼԷՖ. 6-22
ՀԵՌԱԳԻՐ HOTEL ALLENBY
Հայկական նոր օթէլ. անուանի յափ փառաւոր, անբաղդատելիօրէն մաքուր, շքեղ սենսարան, բոլոր սենեակները փողոցի երես, խնամուած սպասարկութիւն.

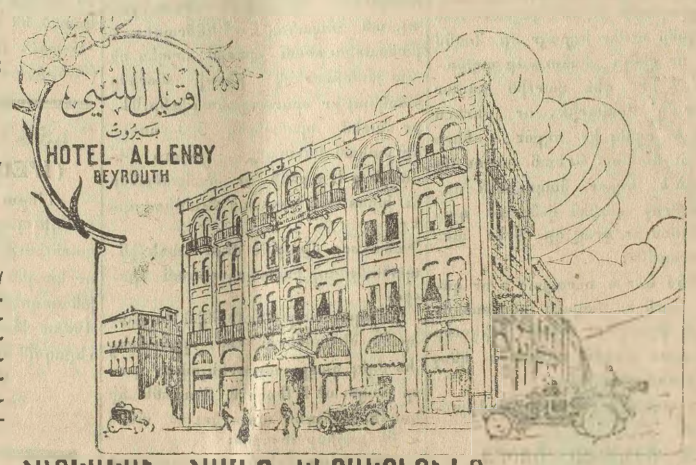

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԵՂ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ
ՇԱՏ ԴԻՒՐՍՄԱՏՋԵԼԻ ԳԻՆԵՐ ԴԻՄԵԷԷՔ ԵՒ ՊԻՏԻ ՀԱՄՈԶՈՒԹ
Տէր եւ տնօրէն՝ ՎԱՀԱՆ ՏԻՐԱՑՈՒԵԱՆ

Վիճակահանութեանց ընդհ. գործակալութիւն
Ս. ԿԱՊՐԱՇ ՊՕՐՍԱ Ս B. P. 422

Մօտերս կը սկսին հետեւեալ հինգամսեայ պետական հոյակաւոր վիճակահանութիւնները, որոնք կ'ընծայեն շահելու ամենէն մեծ հաւանականութիւնը եւ բոլորն ալ կազմակերպուած են իրենց կառավարութիւններուն կողմէ։

ՏԱՆԸՄՍԲԳՍ (51rդ)։— Ս. թիրաժը կը սկսի 10 Նոյեմբերին։ 50,000 թիւ՝ 21,175ը շահող։— Կարելի է շահիլ միայն մէկ տուրջ ՀԻՆԳ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։
Տոմսերը կ'արժեն՝ մէկմի թիրաժի համար՝ Ս. դրս. 1.000 (լման տոմս)։ Կայ նաեւ 1ԼԸ, քառորդ եւ մէկ ութերորդ տոմս։

ԱՒՍՏՐԻԱ (26rդ)։— Ս. թիրաժը կը սկսի 17 Նոյեմբերին։ 84,000 թիւ 42,000ը շահող։— Կարելի է շահիլ միայն մէկ տուրջ ԵՐԵՔ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։
Տոմսերը կ'արժեն՝ մէկմի թիրաժի համար՝ Ս. դրս. 1,000 (լման տոմս)։ Կայ նաեւ 1ԼԸ, քառորդ եւ մէկ ութերորդ տոմս։

ԵՈՒԿՕՍԼԱՎԻԱ (23rդ)։— Ս. թիրաժը կ'սկսի 19 Նոյեմբերին։ 100,000 թիւ։ 50,000ը շահող։— Կարելի է շահիլ միայն մէկ տուրջ ՄԻՆԻ ԵՒՕ ՄԻԼԻՈՆ ֆր։
Տոմսերը կ'արժեն՝ Ս. դրս. 600 (լման տոմս)։ Կայ նաեւ 1ԼԸ, եւ քառորդ

ՉԵԽՈՍԼՈՎԱԿԻԱ (26rդ)։— Ս. թիրաժը կը սկսի 15 Դեկտեմբերին։ 105,000 թիւ՝ 52,500 շահող։ Կարելի է շահիլ տուրջ ԵՐԵՔԻՒ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։
Տոմսերը կ'արժեն՝ մէկմի թիրաժի համար՝ Ս. դրս. 600 (լման տոմս)։ Կայ նաեւ 1ԼԸ, եւ մէկ ութերորդ տոմս։

Բոլորին բլանները և չանող թիւերու ցուցակները ձրի։ Վաճառողներուն և մէկ ամբողջէ աւելի տոմսակ գնողներուն մասնաւոր զեղչ։— Ամիսը մինչև 250 ս. դրշ.ի ապօտրանքներուն փոստի ծախք չի պահանջուիր։ Աւելի մանրամասնութեանց, ինչպէս և տոմսակ գնելու և չանուածները ստանալու համար դիմել Վիճակահանութեանց Ընդհանուր Գործակալութեան (Մ. ԿԱՊՐԱՇ) ՊՕՐՍԱ—Պէյրութ (B. P. 422)։

ՏՊԱՐԱՆ ԱԶԴԱԿ

Ելեքտրաշարժ տպագրական մեծ եւ փոքր մեքենաներ եւ հայերէն, արաբերէն ու ֆրանսերէն ամէն տեսակ տառեր։

«Ազդակ»ի տպարանին մէջ կը տպուին «Ազդակ»էն զատ «Անտ Իլ Ճէտիտ» արաբական 8 էջնոց մեծ օրաթերթը եւ երկու արաբերէն շաբաթաթերթեր՝ «Էլ Թէղրաֆ» եւ «Էլ Նաբպազաթ»։

Տպագրական ամէն տեսակ գործերու համար ունի առանձին բաժին մը, բոլորովին նոր տառերով եւ մասնաւոր տպագրական գործիքներով։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ

9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1931

	Սուրիկ.
Եգիպտկ. ոսկեադամ.	488
Անգլիկն. »	476
Տօլար »	126
Թրքական »	59
Գանի Օսմանեան	460
Իտալական Լիր 100	650
Ճունական. Տրախմի 100	160
Անգլկ. ոսկի	609
Ֆրանս. »	475
Սման. »	550
Աբծաթ մէճիտ	30
Գրէտի Ֆօնս. Ա.	
» » Բ.	
» » Գ.	

Սակարան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թէլէֆօն՝ 5-19

մի վախնաք Իրմէ։ Ան աչխարհ եկաւ սիրոյ կրօնքը բերելու և եթէ մարդիկ լաւ հակցած ըլլային ասիկա պատերազմը գոյութիւն չէր ունենար բնաւ...։ Ան որ սիրոյ Աստուածն է քեզ հաճոյքով պիտի ընդունի, ձեզ որ կը մեռնիք ձեր եղբարց սիրոյն համար։»

Քահանան այսպէս խօսեցաւ քանի մը վայրկեան, շատ պարզ ոճով մը, բայց այնքան համոզումով, այնքան բարութեամբ որ՝ Ժան վրդովեցաւ մինչև հոգւոյն խորը։ Եւ այդ իրիկուն գաւ թէ կեանքը զմարդ կը բարձրացնէ մինչև աստուած, թէ ան գեղեցկութեան և ուժի գաղափարականն է և թէ՝ հակառակ որ ինքը կ'ենդաթրէր՝ ան չի կայանար թափուր ձեւականութեան մը մէջ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

Ժամ մը վերջ՝ Ժան կ'անցնէր տաղաւարին պարտէզէն, աշխատութեան սենեակին սրահէն լոյս մը որ կը պտրտակէր սենեակին մէջ՝ իր ուշադրութիւնը դրաւեց։ Սոսկաց առանց գիտնալու թէ ինչո՞ւ։ Հոն մէ՞կը կար...։

Զօրավարը չէր կրնար ըլլալ, որովհետև մեկնող զինուորներուն վրայ կը հսկէր անիկա։ Պատուհանը գոց էր այնպէս՝ ինչպէս զօրավարը կը գոցէր բացակայ եղած ատենը։ Հաւաձայն իր սովորութեան՝ պեսը առնները գոցած էր և բանալիները գրպանը դրած։ Արդ, տարակոյս չկար որ հոն մէկը կը գտնուէր և լոյսին ուղղութենէն կը հասկցուէր գրասեղանին առջև գտնուիլը։

Ժան խորհեցաւ։ Պատէն վեր մագլցեց և տեսաւ քաղաքային հագուստով մէկուն ստուերը որ՝ որչափ կրնար դատել տարտամ լոյսով՝ գրասեղանին վրայ դրուած դարակները՞ կը խառնըշտկէր։ Ժանի սիրտը թունդ եալաւ։ Լրտես մը...։

Կռնակի կողմէն կը տեսնէր մարդը, որ շատ զբաղած ըլլալով չէր շարժեր։ Ուրեմն կարելի չէր դէմքը ճչտել։ Ի՞նչ ընել հարկ էր։ Նրբանցքէն անցնելով դո՞ւրս երթալ։ Սակայն բանալիները զօրավարին քով էին...։

Ժան վճռեց...։ Անչչուկ բարձրացաւ պատուհանին սեմին վրայ և տեսնելով որ մարդը միշտ անշարժ կը կենայ, վայրկեանը յարմար դատեց, ապակին կոտրեց և սենեակէն ներս սողոսկեցաւ կապիկի մը ճկունութեամբ...։

Երկու ձեռքեր բռնեցին իր կոկորդը և խեղդեցին։ Չէր տեսներ յարձակողը, որ ետեւը կը գտնուէր։ Իր ամբողջ ուժովը ճիգ ըրաւ ահռելի սեղմումը թեթեւցնելու, բայց ձեռքերը կը սեղմէին ա՛լ աւելի, եղունգները ժարմնոյն մէջ կը մտնէին...։

Պաղ քրտինք մը իջաւ Ժանի գլխէն վար, ոչքերը մթնցան, զգաց որ գետին կը լլորի... իսկ ձեռքերը կը սեղմէին... կը սեղմէին... միշտ կը սեղմէին...։

Ցանկարծ՝ թող տուին զինքը ձեռքերը։ Սոսկալի ցաւ մը զգաց ճակատը...։ Մութ ստուեր մը զինք շրջապատեց...։ Եւ դիշերը կատարեալ եղաւ...։

. . . . . .

Երբ Ժան աչքերը բացաւ, իր դէմ գտաւ զօրավարին անձկալիր հայեացքը։ Խօսիլ կ'ուզէ։ Ո՛չ մէկ բան չի յիշէր։ Նշան կ'ընեն որ լռէ։ Բազմութիւն կայ հոն։ Զարմանալի և ազնիւ բան։ Ահաւասիկ հիւանդասենեակի մը, հազարապետը, Ֆրէքանթէն, զօրավարը և

Կեանքի սղութեան դէմ!

այլեւս ոչ ճերկայացում ոչ նուէր անհանդէս նուագը ձեր տան մէջ։

ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ ֆոնոֆ յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ սելու հաճոյքը։

Գնեցէք ՕՏԷՕՆ ֆօնօ մը

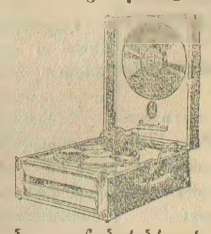

որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նշորհիւ այս հոյակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։

Այլեւս ոչ ճերկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն է կեանքի սղութեան դէմ իճնեապաեսպան ելլու։

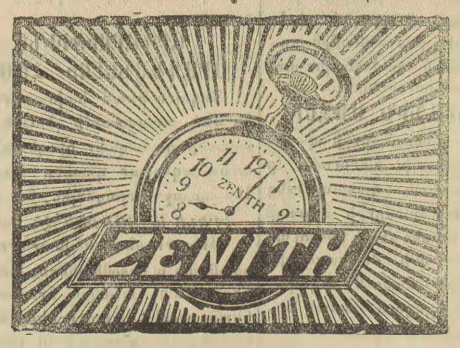

«Time is money»
Ժամանակը ոսկի է

ԶԷՆԻԹ

ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ՍՍԵՆԱՀՇԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՃՇԳՈՒՊԱՇՈՒԹԵԱՆ

անզուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը շահեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր ոգեներն անգամ։

Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ եւ ճիրեյ, կիներու եւ այրերու համար։

Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԵՒ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆԳԱՍՏԱՒՈՐ ՊԱՅՍԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ ԽՐԱՇԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ (Ֆօշ փողոց)
Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դռան կից։